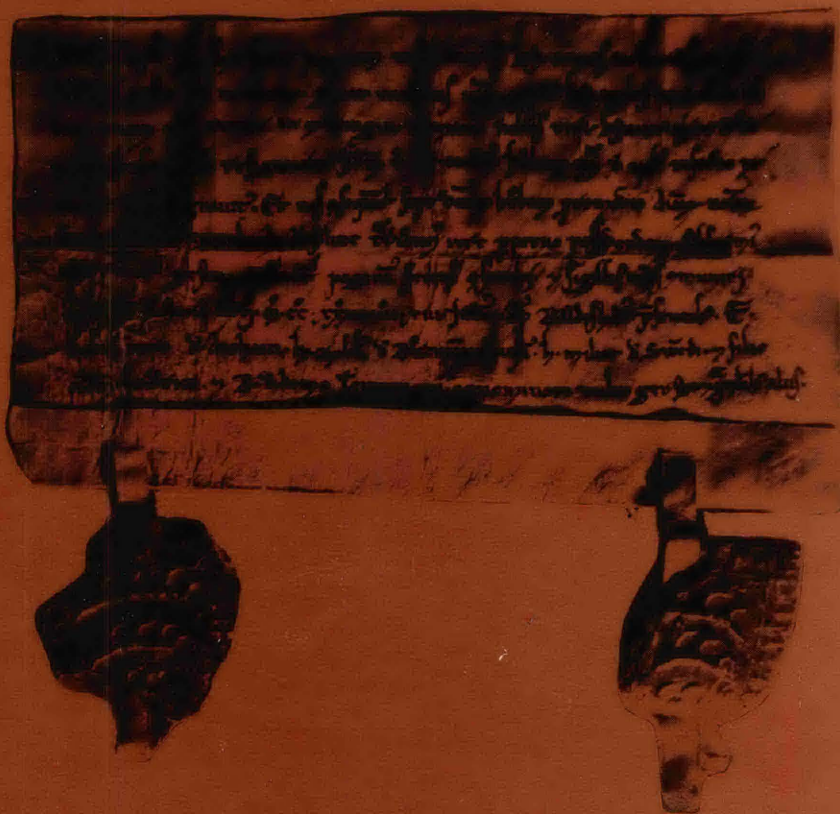

ENNISTATUD KULTUURI- VÄÄRTUSI

РЕСТАВРИРОВАННЫЕ
КУЛЬТУРНЫЕ
ЦЕННОСТИ

RESTORED WORKS OF
RARITY

TARTU RIIKLIK ÜLIKOO
EESTI NSV TEADUSLIK-TEHNILINE ÜHING
TARTU RIIKLIK KUNSTIMUUSEUM

ENNISTATUD KULTUURIVÄÄRTUSI

NÄITUSE KATALOOG

TARTU * 1976

Redaktsioonikolleegium: R. Kleis, M. Kümnik, L. Peep, L. Tiik, L. Trikkant

Vastutav toimetaja: A. Rohtmets

Kataloogi koostaja: R. Laanmaa

Kataloogi ja näituse kujundaja: E. Valk-Falk

Fotod: O. Kõll, J. Karm, I. Jõudvald, M. Alumaa, P. Talvre, R. Laanmaa, T. Pedak,
V. Kutsar

SAATEKS

Nõukogude Liidus pööratakse suurt tähelepanu kultuuriväärtuste kaitsele. Seda ülesannet täidavad muuseumid, raamatukogud, arhiivid ning teised teadus- ja kultuuri-asutused, kus on talle mitmete sajandite vaimne ja materiaalne looming.

Nende varamute kõigi rikkuste hea säilimise eest hoolitsevad paljude erialade spetsialistid, kes suuremate või väiksemate kollektiividena moodustavad restaureerimise nõukogude koolkonna.

Eestis algas ulatuslikum restaureerimisalane tegevus Suure Isamaasõja järel. Kõigepealt püüti sõjakaoses hävimisohtu sattunud kultuurivaradele leida enam-vähem normaalsed säilimistingimused ja teha hädapärased konserveerimistööd. See lasus vaid väheste entusiastide õul.

1950. aastail restaureerimistööd jätkusid, kusjuures nimetamisväärtet tehti ära eelkõige maali, skulptuuri ja tekstiili konserveerimisel ja restaureerimisel, teostajaks väikegrupp praktikuid.

Uus arenguetapp restaureerimises algas 1960. aastail ja kestab tänaseni. Restauratorite ring laienes: suurematele muuseumidele, raamatukogudele ja arhiividele anti koosseisulised restauraatori kohad. Intensiivistus väljaõpe NSV Liidu restaureerimiskeskustes. Maali, skulptuuri ja tekstiili restaureerijate kõrval kujunesid välja spetsialistid paberi, graafika, kõite, metalli, puidu jt. aladel ja võitsid varsti üleliidulise tunnustuse.

Suurt abi restauraatorite ettevalmistamisel on meie vabariigile osutanud Üleliiduline Restaureerimise Kesklaboratoorium, I. E. Grabari nim. Riiklik Restaureerimise Kesktoökoda Moskvast, M. J. Saltõkov-Štšedrini nim. Riikliku Avaliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakond ning Riikliku Ermitaazi restaureerimistöökojad Leningradis.

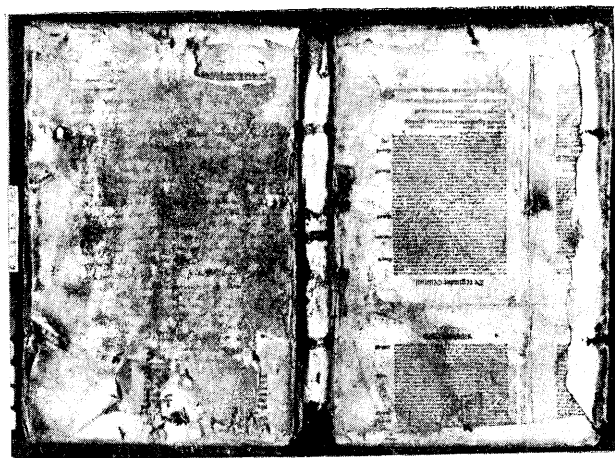
Eesti NSV suurim restaauraatorite kollektiiv töötab Tartu Riikliku Ülikooli Teadusliku Raamatukogu juures paberi, graafika ja kõite alal. Tekstiili ja puidu, vääris- ja mustmetalli spetsialistid on koondunud ENSV Riikliku Etnograafiamuuseumi, ENSV TA Ajaloo Instituudi ja ENSV Riikliku Ajaloomuuseumi juurde. Kujunemisjärgus on kujutava kunsti restaureerimise keskus ENSV Riikliku Kunstimuuseumi juures, kus praegu restaureeritakse maali ja graafikat.

Kogu vabariigi restaauraatorid on koondunud ENSV Ehitustööstuse Teaduslik-Tehnilise Ühingu restaauraatorite sektiiooni, kes on oma 10-aastase tegevuse jooksul täitnud puuduva restaureerimiskeskuse funktsioone. Sektsioon on organiseerinud seminare, ekskursioone, taotlenud erialaseid komandeeringuid vennasvabariikidesse ja korraldanud ülevabariigilise restaauraatorite tööde näituse 1971. aastal. Alates 1968. aastast on restaauraatorid esinenud TRÜ Teadusliku Raamatukogu konverentsidel, üleliidulistel seminaridel ja JCOM-i konserveerimiskomitee 4. kokkutulekul Veneetsias. Esitatud ettekanded on avaldatud kogumikus «Raamat — aeg — restaureerimine» I (1969), II (1971), III (1976). Sektsiooni järjekordseks ühisürituseks on teine ülevabariigiline ennistajate tööde näitus Tartus ja Tallinnas 1976. — 1977. aastal.

Kui eelmine näitus andis ülevaate Eesti restaauraatorite kogu paarikümneaastasest ennistustööst, siis tänava näidatakse peale mõnede väikeste erandite ainult viimase viie aasta ennistusalast tegevust.

Näituse ülesanne on tutvustada üldsusele seda, kuidas halvad hoiutingimused, hooletu kohtlemine ja aeg rikuvad kultuuriväärtusi ning milliseid jõupingutusi, kui palju kannatust ja leidlikkust on vaja hinnaliste esemete päästmiseks.

R. Laanmaa

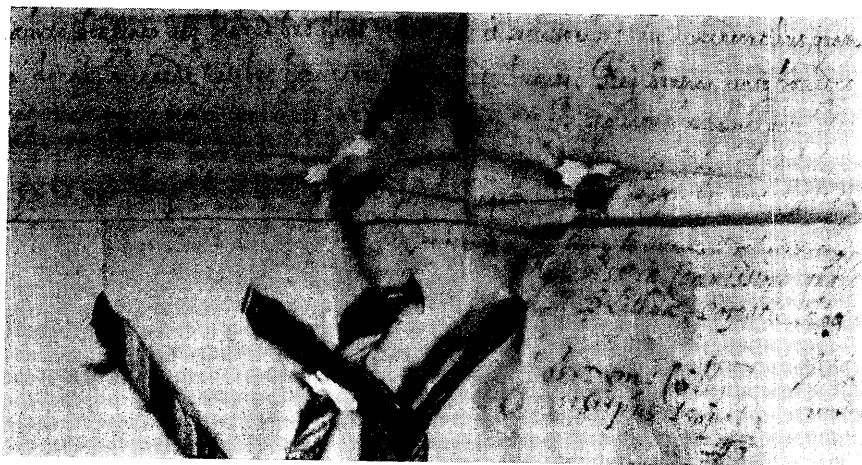

ENNISTAJAD:

- ANNINA ARUS — ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, lk. 23.
IRA EINAMA — ENSV Riiklik Kunstimuuseum, lk. 37.
AIME ESPENBERG — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 33.
PAUL HORMA — ENSV Riiklik Kunstimuuseum, lk. 67.
ILMAR JÕUDVALD — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 27.
SIGRID KASEORU — ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, lk. 21.
VIIVE KASUMETS — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 14.
JAAN KOBIN — ENSV MN Ehituskomitee Vabariiklik Restaureerimisvalitsus, lk. 54.
LEHTI KONSIN — ENSV Riiklik Etnograafiamuuseum, lk. 40.
ARNOLD KÄRBO — ENSV Riiklik Etnograafiamuuseum, lk. 43.
INDREK LAANSALU — ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, lk. 18.
ANTS LAIVO — ENSV Riiklik Ajaloo Keskarhiiv, lk. 6.
REIN LAUR — ENSV MN Ehituskomitee Vabariiklik Restaureerimisvalitsus, lk. 52.
MARE LIBLIK — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 16.
ANDRES LÄÄNE — ENSV TA Ajaloo Instituut, lk. 45.
NARESH MODY — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 29.
VIRVE NAGEL — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 12.
LIIDIA NOODLA — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 10.
REIN OLLI — ENSV Riiklik Etnograafiamuuseum, lk. 47.
GEORG PALM — ENSV Riiklik Ajaloomuuseum, lk. 50.
AILI PIKAT — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 25.
EERIK PÖLD — ENSV Riiklik Kunstimuuseum, lk. 60.
SIRLI REBASTE — Tartu Riiklik Kunstimuuseum, lk. 58.
ASTA ROHTMETS — TRÜ Teaduslik Raamatukogu, lk. 31.
MAIDO SALUM — ENSV Riiklik Ajaloomuuseum, lk. 48.
HENNO-JÜRI TIGANE — ENSV Riiklik Kunstimuuseum, lk. 63.

ANTS LAIVO

Sündinud 1924. aastal. Alates 1960. a. töötab paberi ja pärgamendi restauraatorina ENSV Riiklikus Ajaloo Keskarchiivis. Osa võtnud NSVL Arhiivide Peavalitsuse täiendus-seminaridest Moskvast.

Poola kuninga Zygmunt III ürik kinnitamaks Wolmar Dompiani õigusi Kuigatsi pärusmõisale 1598.

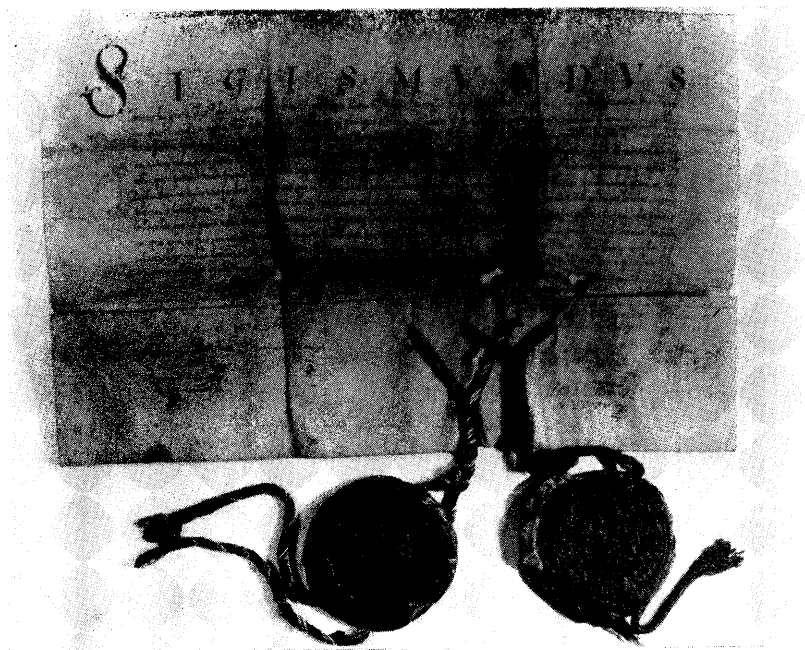
Pärgament, gallustint. 26×42. Pitsserid Ø 10 ja 9.

ENSV Riiklik Ajaloo Keskarchiiv, RAKA f. 2069, nim. 2, s.-ü. 1008.

Restaureeritud 1975.

Pärgament kuivanud, määrdunud, deformeerunud, paremal all kaks auku. Ühe vahapitseri alus pole säilinud.

Pärgament puhastatud, pehmendatud etüülalkoholispermatsseedi lahusega ja sirutatud. Vahapitseri alus taastatud.

Tallinna piiskopi Jacobus Helwigiuse müügikiri Reinhold Wrangelile matuseplatsi andmise kohta Toomkirikus

1681.

Pärgament, gallustint. 22×26. Pitser Ø 7.

ENSV Riiklik Ajaloo Keskarhiiv, RAKA f. 2069, nim. 1, s.-ü. 56.

Restaureeritud 1975.

Kuueks kokkumurtud pärgamentüriku murdekohad deformeerunud, kuivanud, määrdunud.

Ürik puhastatud mehaaniliselt, pehmendatud etüülalkoholispermaseedi lahusega ja sirutatud, pitser puhastatud.

LIIDIA NOODLA

Sündinud 1923. aastal. Alates 1960. a. töötab paberirestauraatorina TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakonnas. Täiendanud end V. I. Lenini nim. NSV Liidu Riiklikus Raamatukogus ja teistes NSV Liidu suuremates restaureerimiskeskustes. 1970. a. anti talle kõrgem kategooria arhiivi- ja raamatukogumaterjalide restaureerimises.

Vilhelmiitide mungaordu priori ja konvendi ürik munk Johannese ületuleku kohta karmeliitide ordust

1361.

Pärgament, gallustint. Pitserid 4×3,7 ja 3,3×2,7.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu KHO, Mscr. 385.

Restaureeritud 1974.

Vasak vahapitser purunenud 11 tükiks ja hulgaks murendeiks. Mõlemal pitseril osa tükke puudu.

Vasaku pitseri puudunud osa valmistatud toonitud vahast, tükid liidetud armeerimis-meetodil ja ühendatud alumise poolega nulpalsami abil. Liitekohad täidetud mesilastaru vaiguga.

J. F. v. Recke, K. E. Napiersky. Allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten-Lexikon der Provinzen Livland, Esthland und Kurland

Bd. I. A-F

1827.

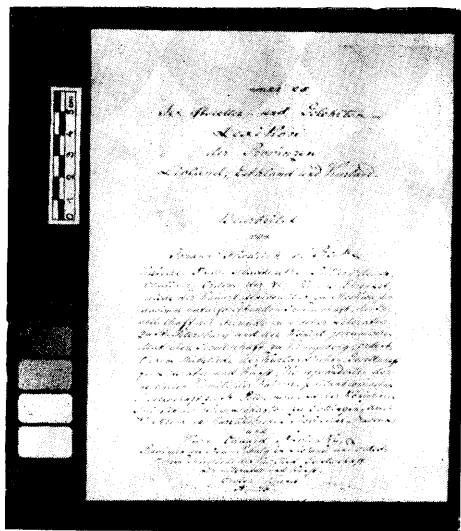
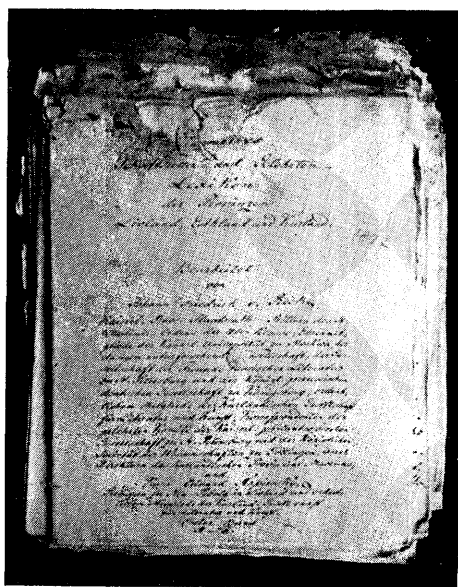
Paber, gallustint.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu KHO, f. 26, s.-ü. 299—300.

Restaureeritud 1973—1975.

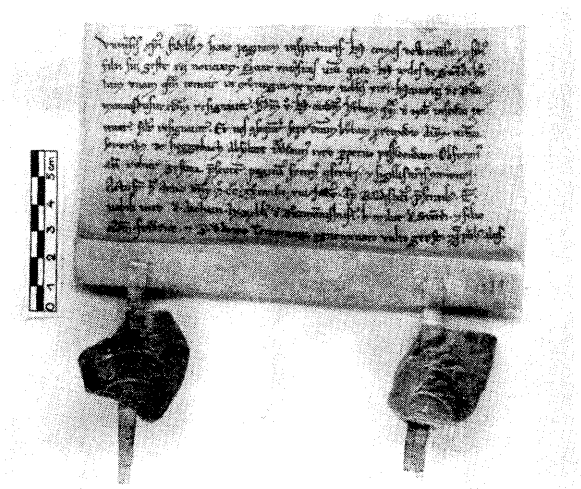
Käskkirja lehed tugevasti hallitusseentest pehkinud, kokku kleepunud, pigmenteerunud, kiri osaliselt kustunud.

Lehed üksteisest eraldatud mehaaniliselt, desinfitseeritud, puhastatud destilleeritud vee kompressidega, fühikud täidetud valamismeetodil, pehkinud leheosad tugevdatud siidiga. Järelliimimine.

VIRVE NAGEL

Sündinud 1924. aastal. Alates 1966. a. töötab kõiterestauraatorina TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakonnas. Täiendanud end M. J. Saltõkov-Štšedrini nim. Riiklikus Avalikus Raamatukogus ja V. I. Lenini nim. NSV Liidu Riiklikus Raamatukogus. 1970. a. anti talle I kategooria arhiivi- ja raamatukogumaterjalide restaureerimises.

Württembergi krahvi ja ta pojapoja kinkekiri Heggbach'i nunnakloostrile Miefingeni maa- valduse kohta

1239.

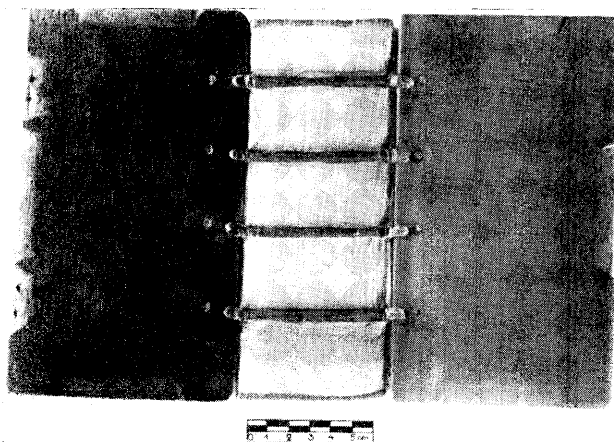
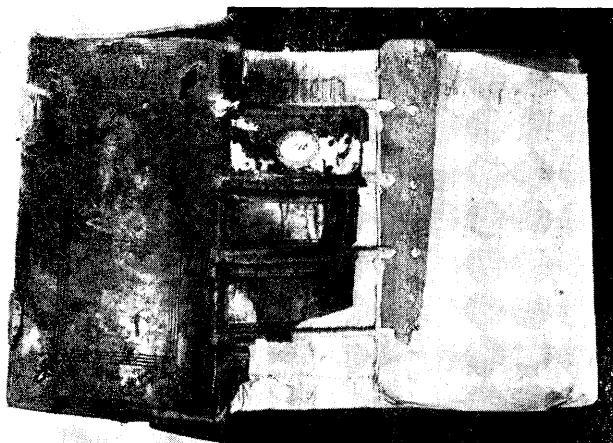
Pärgament, gallustint. 10,3×17. 2 vahast pitserit.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu KHO, Mscr. 385.

Restaureeritud 1974.

Pärgamendipind kaetud peenikeste kortsude ja murdejoontega. Tekst säilinud rahuldavalt.

Puhastatud mehaaniliselt poolkuival meetodil destilleeritud vee ja etüülalkoholiga ning pehmendatud 10%-lise karbamiidilahusega. Pärgament sirutatud ja pressitud.

Catalogus testium veritatis, ...

Basileae, 1556.

Nahkköide, pime trükk, puitkaaneline. 18×15×7,5.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu, 4 III A 4295.

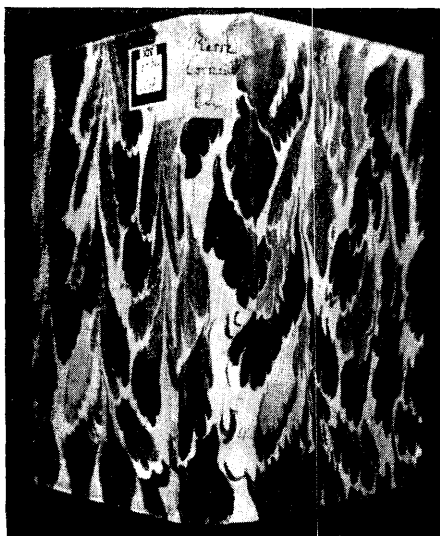
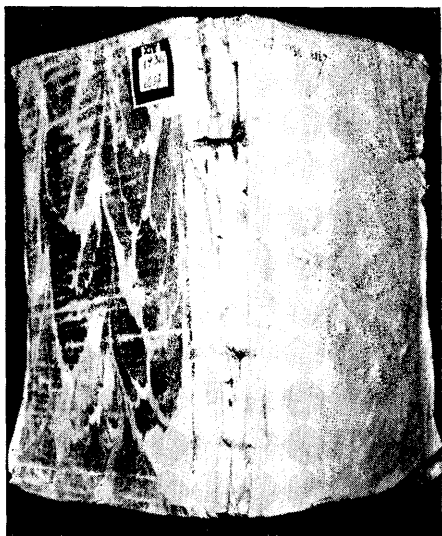
Restaureeritud 1975.

Köite puitkaantest puudub esikaas koos metall-lukkudega, kattenahast säilinud tagakaas ja osa köite seljast. Mehaaniliselt vigastatud kaptaalid ja tugevdusribad.

Köitele valmistatud uus puidust esikaas, pärgamendist köitenöörid kinnitatud kaanelauasse kinnituskiilude abil, valmistatud uued kaptaalid ja tugevdusribad. Nahkkate paigutatud ja kleebitud kaanelaudadele, pehmendatud toitekreemiga.

VIIVE KASUMETS

Sündinud 1931. aastal. 1949. a. lõpetas Valga Arve- ja Plaanindustehnikumi. Alates 1971. a. töötab köiiterestauraatorina TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakonnas.

Théâtre de P. Corneille

S. I., 1765.

Paberköide. 22×14×3.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu, 4 XIV A 17515.

Restaureeritud 1975.

Köitel puuduvad esikaas ja köiteselg. Dekoratiivpaberiga kaetud tagakaas rebenenud ja värvid hõõrdunud.

Köitele tehtud uued kaaned. Tagakaanele kleebitud vana dekoratiivpaber, hõõrdekohad toonitud. Köitel taastatud esikaas ja köiteselg akvarellidega tagakaane eeskujul.

Deutsches Stockholmsches Gesang-Buch

Stockholm, 1757.

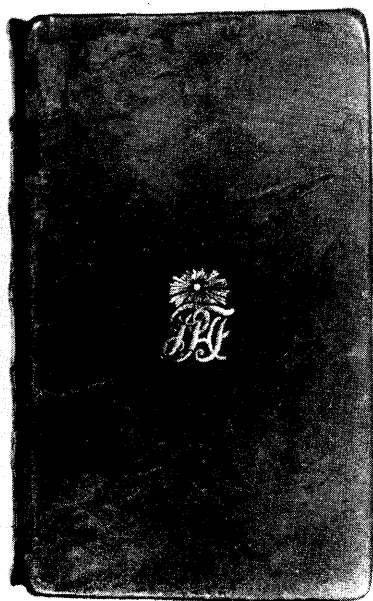
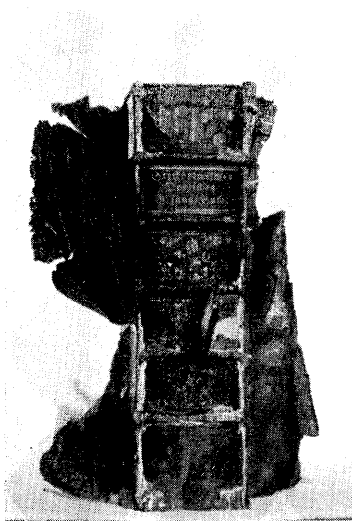
Nahkköide, käsikuldamine. 18×11×4.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu, 4 III A 3212.

Restaureeritud 1975.

Köite nahkkate ja pappkaaned kahjustatud. Köitenahal mehaanilised rebendid.

Köitenahk eemaldatud, rebendite servad õhendatud ja ühendatud uue, värvitud vasika-taimparknahaga. Tühikud kattenahas täidetud kliiistris ja nahapurust kitiga. Nahk pehmendatud kajaõli-mesilasvaha toitekreemiga.

MARE LIBLIK

Sündinud 1944. aastal. 1967. a. lõpetas Tartu Kunstikooli rõivaste konstrueerimise ja modelleerimise erialal. Alates 1972. a. töötab köiterestauraatorina TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakonnas.

Repetitio sanae et orthodoxae doctrinae. De maiestate Christi. Tubingae, 1610.

Konvuluut. 20×15,5×14,5.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu, III 1926:1902.

Restaureeritud 1975.

Köitel puuduvad kaaned, köiteselg ja üks kaptaal. Sisuploki esimesed poognad määrdunud, mehaaniliselt vigastatud, köiteniidid kohati katkenud.

Sisuploki esimesed poognad puhastatud ja parandatud, seljaosa toestatud tiheda puuvillase riidega, valmistatud uus kaptaal. Köite uued pappkaaned kaetud valge poolkroomnahaga.

В. Я. Курбатов. Сады и парки. Петроград, 1916.

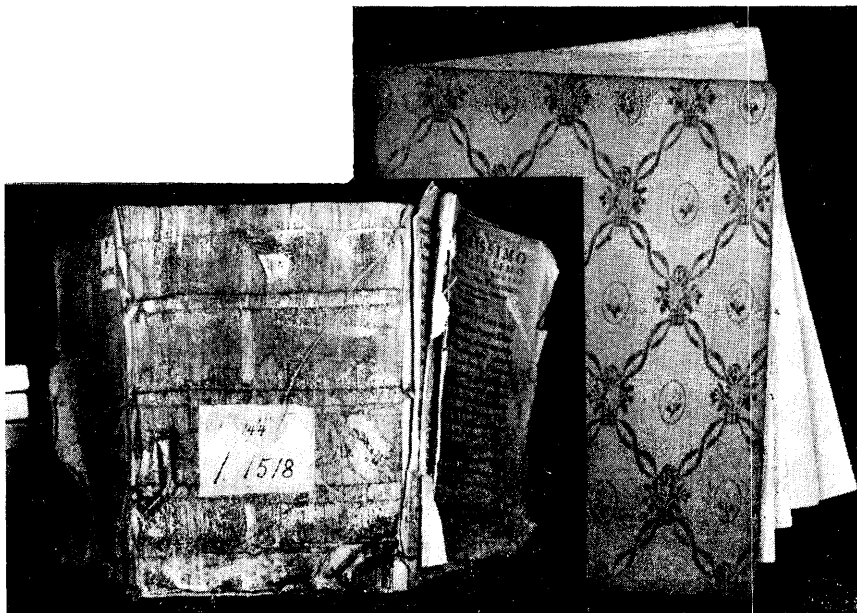
Tekstiilköide (žakard). 30,5×23,5×7,5.

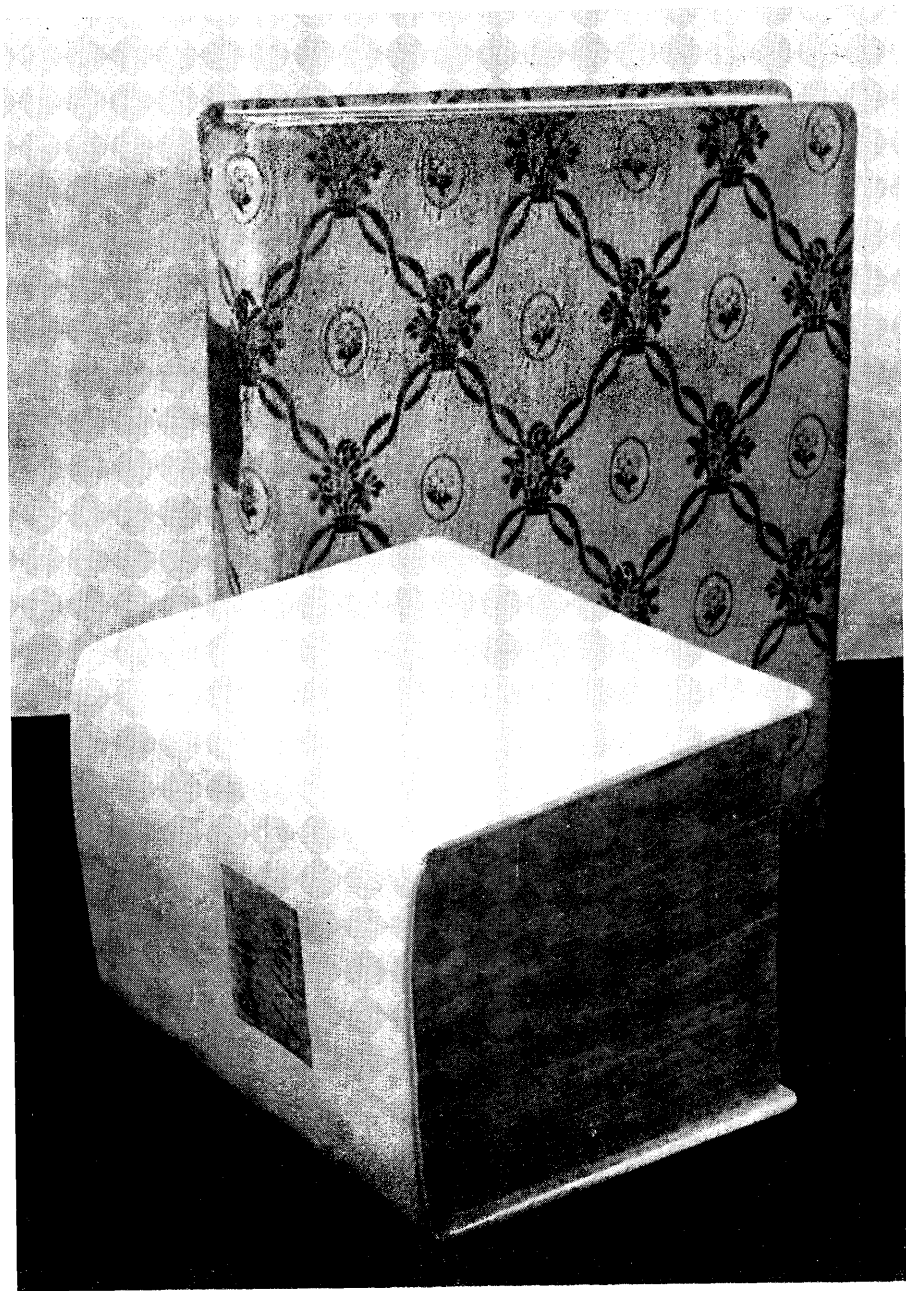
TRÜ Teaduslik Raamatukogu, 4 XIV B 2008.

Restaureeritud 1975.

Sisuplokk köitest lahti rebenenud. Katteriie tugevasti määrdunud, mustriniidid mehaaniliste vigastustega.

Katteriie puhastatud aviobensiini ja kartulitärklise seguga, katkenud mustriniidid tõmmatud tagasi mustrisse ja kinnitatud altpoolt kliistriga. Sisuploki selg toestatud tiheda puuvillase riidega, sisuplokk ühendatud kaantega.

INDREK LAANSALU

Sündinud 1951. aastal. 1974. a. lõpetas ta Tartu Kunstikooli naha kunstilise kujundajana ja asus köiterestauraatorina tööle ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseumis.

J. D. Intelmann. Arithmetischer Wegweiser oder nach Ehst- und Liefländischer Handlung gründlich eingerichtetes Erstes Revalsches Rechenbuch

Halle, 1736.

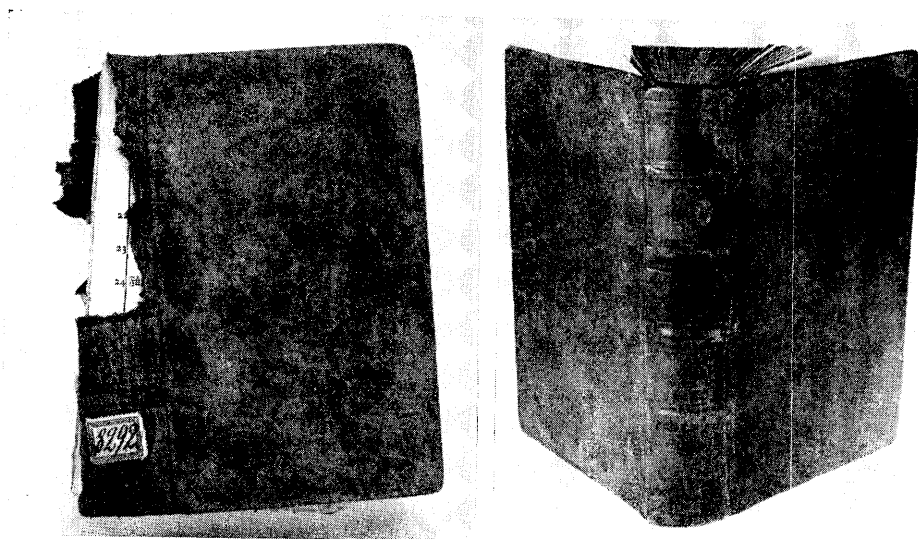
Nahkköide. $17,5 \times 10,5 \times 3$.

ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, KM AR ÖES A 3424.

Restaureeritud 1975.

Köitenahk mehaaniliste vigastustega ja köiteseljast eraldunud, köitenöörid katkenud.

Sisuplokk restaureeritud, lisatud ees- ja tagalehed. Köitenahk paigutatud ja pehmendatud tofekreemiga.

Vollständiges Revalisches Gesang-Buch

Reval, 1706.

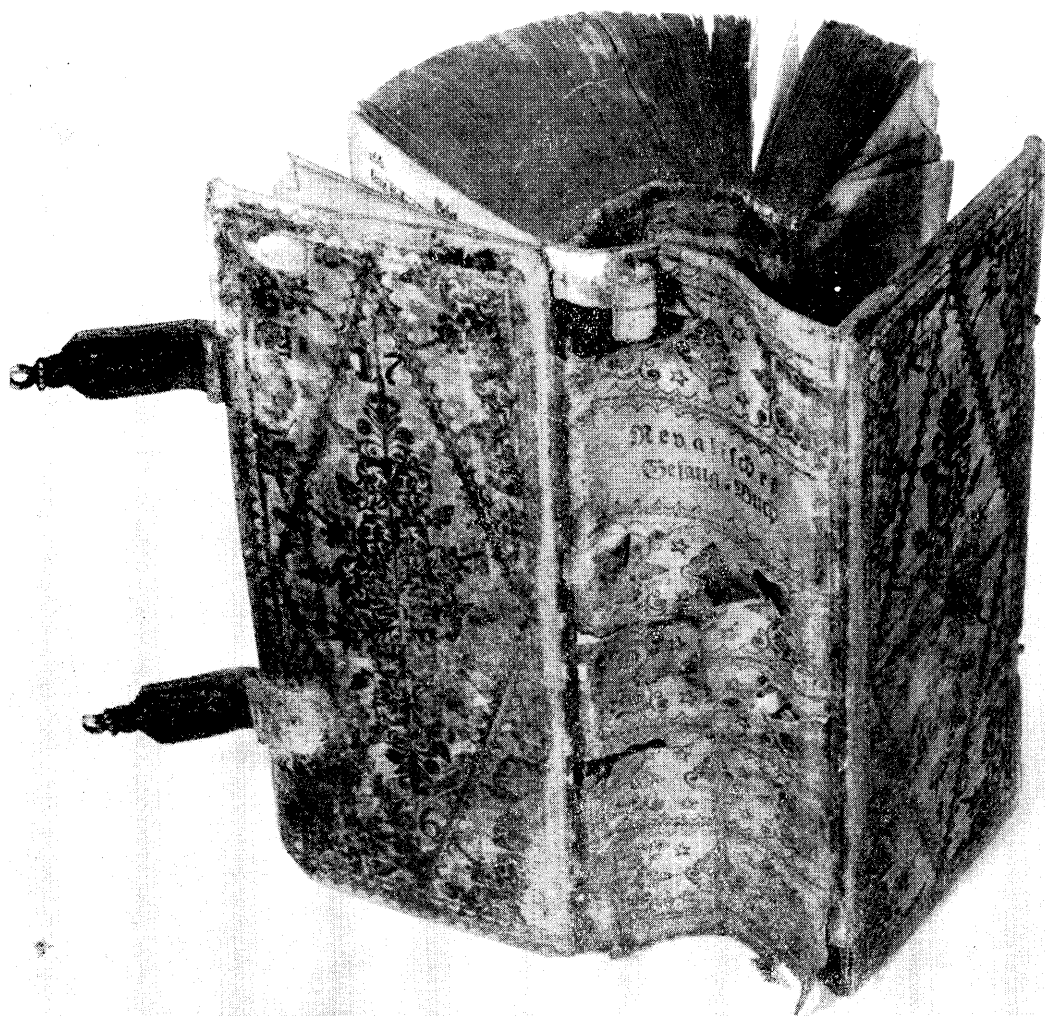
Pärgamentköide, pime trükk, koloreeritud. $17,5 \times 7 \times 6,5$.

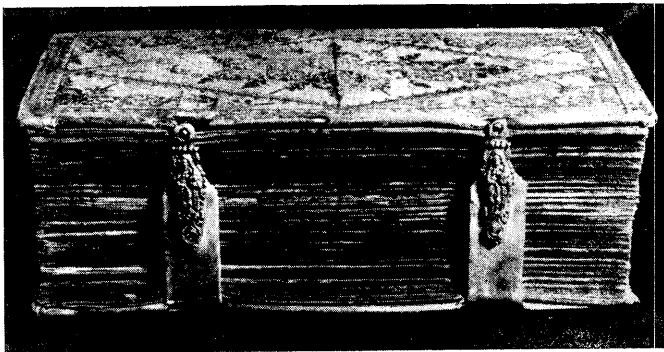
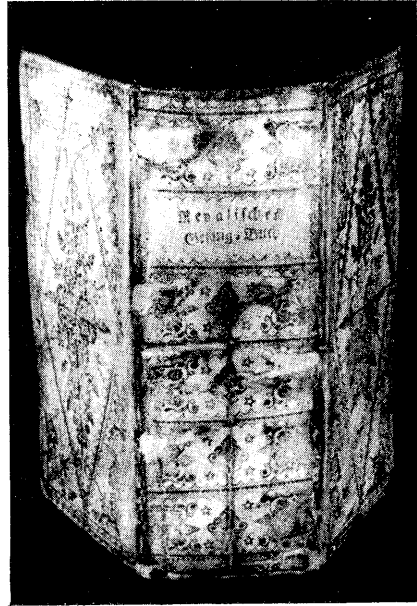
ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, KM AR 3208.

Restaureeritud 1975.

Köiteselj tugevasti deformeerunud, sisuplokk esikaanest eraldunud. Pärgamentkate mehaaniliste vigastustega, määrdunud, kulunud.

Köide puhastatud mehaaniliselt, pehmendatud karbamiidilahuse ja lanoliinemulsiooniga, pärgamentkate paigutatud, sisuploki selg ennistatud ja ühendatud kaantega.

SIGRID KASEORU

Sündinud 1946. aastal. 1970. a. lõpetas individuaalplaani alusel Tartu Riikliku Ülikooli keemiaosakonna ja asus paberirestauraatorina tööle ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseumis. Täiendanud end V. I. Lenini nim. NSV Liidu Riiklikus Raamatukogus.

J. Linnankoski kirjad H. Leokese kirjastusele [5 kirja]

1905.

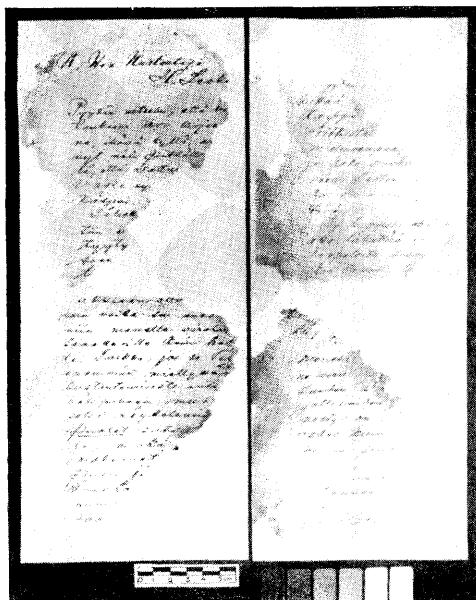
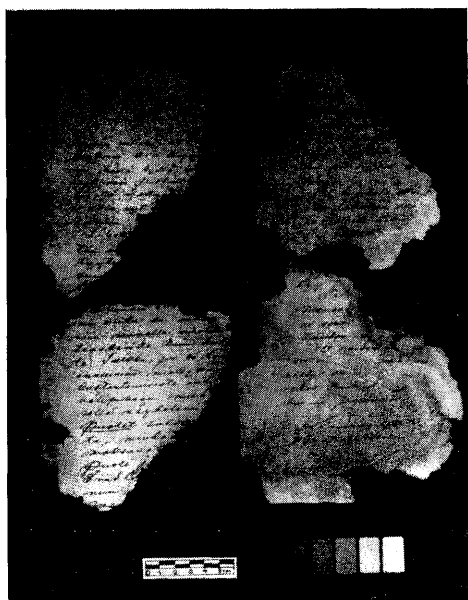
Paber, tint. 14×30.

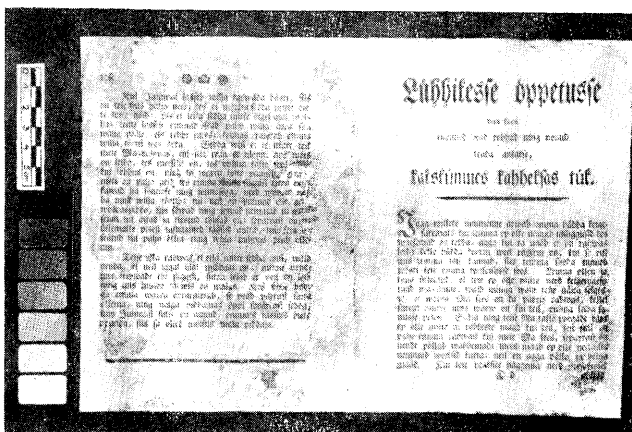
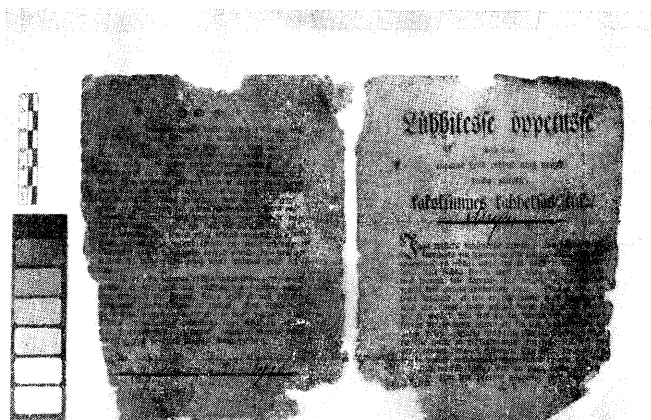
ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, KM KO f. 244, m. 62:39.

Restaureeritud 1975.

Kirjadest säilinud fragmendid. Õhuke paber märgunud, hallitusseentest pehkinud, tükid osaliselt kokku kleepunud, tsementeerunud. Paber tõmbunud tumehalliks, eriti ääred.

Fragmendid identifitseeritud kirjade kaupa. Kirjad puhastatud mehaaniliselt ja pestud. Tugevdatud želatiinliimi 1%-lise lahusega, kokkukleepunud osad lahti leotatud ja eraldatud. Restaureeritud valamismeetodil. Järelliimitamine.

Lühikesse õpetusse, mis sees monned head rohhud ning nouud teäda antakse, kakskümnes kahheksas tük.

Pölsamaa, 1766.

Trükis. 28,5×18,8.

ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, KM AR Aj. I 273.

Restaureeritud 1975.

Paber nõrga liiminguga, vatjas, kollunud, kortsunud ja tugevasti määrdunud (tahm, kätehigi, tint, rooste jm.).

Leht puhastatud mehaaniliselt. Tahm ja kätehigi eemaldatud spetsiaalselt valmistatud pastaga, rooste ja tint oblikhappelahusega. Pestud. Restaureeritud paikamiseefodil. Järelliiming 0,5%-lise želatiinilahusega.

ANNINA ARUS

Sündinud 1926. aastal. 1951. a. lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli geograafina. Alates 1958. a. töötab paberi restaureerina ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseumis. Täiendanud end NSVL TA Dokumentide Konserveerimise ja Restaureerimise Laboratooriumis.

Ajakiri «Linda» nr. 35

Pärnu, 1895.

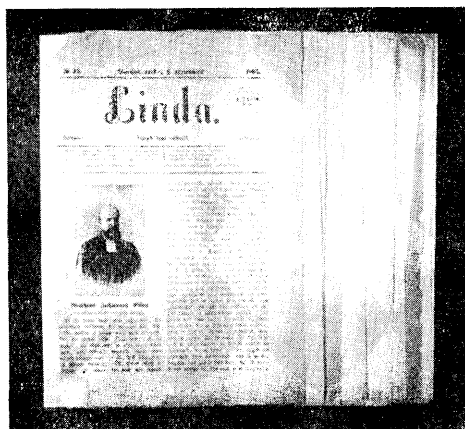
Trükkis. 27,5×19,8.

ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, KM AR M. J. E. 1530.

Restaureeritud 1974.

Ajalehepaber tugevasti koltunud, määrdunud, äärtel rebendid ja tühikud.

Puhastatud mehaaniliselt, pestud. Liimitatud 1,5%-lise metüülsellulocslimiga. Restaureeritud paikamismeetodil, ääred tugevdatud toonitud võrdtömbelise paberiga.

M. Kampmann. Kooli Lugemiseraamat

Tallinn, 1913.

Trükkis. 22×14,9×2.

ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseum, KM AR 1966:4924.

Restaureeritud 1974.

Kõite sisuplokk lagunenu, kaantest eraldunud, lehed kortsunud, määrdunud, servades rebendid. Kaane katepaber ja siseleht tugevasti kulunud, plekiline.

Kaane katepaber ja siseleht eemaldatud kaanepapist, pestud, restaureeritud paikamismeetodil, dubleeritud toonitud kirjababerile. Lehed parandatud paikamismeetodil, servad tugevdatud toonitud võrdtömbelise paberiga, liimitatud. Kõidetud.

AILI PIKAT

Sündinud 1951. aastal. 1974. a. lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli keemiaosakonna. Alates 1973. a. töötab paberirestauraatorina TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakonnas.

Palwe Palwusse, Eenpalwe ning Kiffusse Laulo

Tartu, 1820.

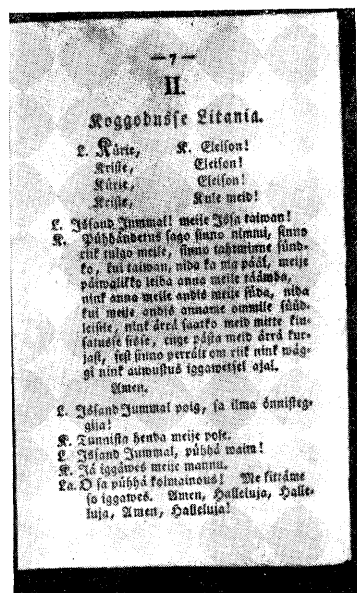
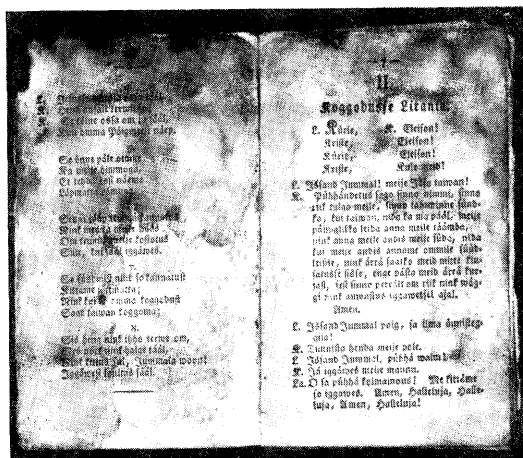
Trükis. 17,5×10,7×0,5.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu, 2/90804.

Restaureeritud 1975.

Raamat määrduvad kollase ja lillakaspunase värviga. Lehed kortsunud, servad rebenenud. Hallitusplekid.

Puhastatud mehaaniliselt, pestud. Hallitus ja värviplekid eemaldatud keemiliselt. Restaureeritud valamis- ja paikamismeetodil. Järelliimitamine, toonitud.

Kaart nr. 2 mapist «Panorama's Betrekkelijk den Oorlog fusschen Rusland, Turkyë, Engeland, Frankryk en Sardinië. 1854—1856».

Amsterdam, 1856.

Värvitrükk. 50×68.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu, XIII^{aa} 1924:460.

Restaureeritud 1975.

Paber mehaaniliselt kahjustatud, rebenenud, auklik, määrdunud, tahmunud, lakikiht fumenenud.

Paberit katnud lakk keemiliselt analüüsitud, lakikiht eemaldatud etüülalkoholiga, pestud. Restaureeritud paikamismeetodil. Järelliimitamine, kaetud kaitselakiga.

ILMAR JÕUDVALD

Sündinud 1951. aastal. 1974. a. lõpetas Tartu Kunstikooli puidu kunstilise kujundamise erialal ja asus restauraatorina tööle TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakonnas. Restaureerib paberit.

Auf Befehl Sr. Kayserlichen Majestät Peter Feodorowitz, Kayzers und Selbstherrschers aller Reussen

Riga, 1762.

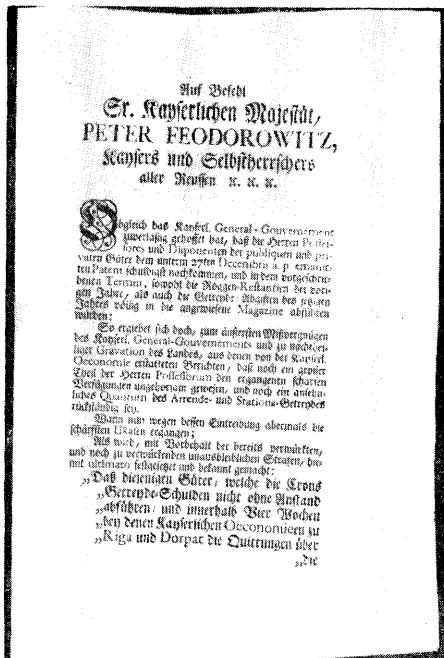
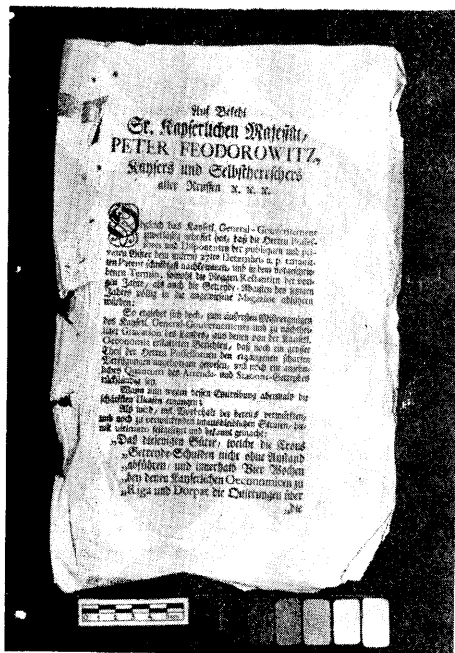
Pisitrükis. 31,5×20,5.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu KHO.

Restaureeritud 1975.

Paber kortsunud, servades rebendid, forkeaugud, liimijäljed.

Puhastatud mehaaniliselt, pestud. Tühikud täidetud valamismeetodil, rebendid kinnitatud. Järelliimitamine.

Eesti Ma Rahwa Koddo ja Kiriko Ramat

Tallinn, 1819.

Trükis. 17×9,5×3.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu KHO, fulme nr. 1970:29.

Restaureeritud 1975.

Raamatu sisuplokk säilinud osaliselt, lehed kortsunud, tahmunud, määrdunud, kulunud. Roosteplekke.

Lehed puhastatud mehaaniliselt, tahm eemaldatud sapipastaga, pestud. Tühikud fäidetud valamismeetodil. Järelliimitamine.

NARESH MODY

Sündinud 1940. aastal. 1965. a. lõpetas Bombay Ülikooli majandusteaduskonna. Alates 1971. a. töötab paberirestauraatorina TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restau-reerimisosakonnas.

К. Маркс. Классовая борьба во Франции от 1848 до 1850 г.

[Спб., 1905.]

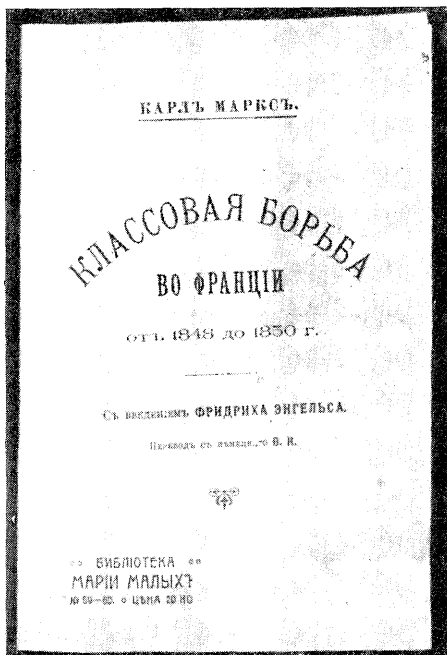
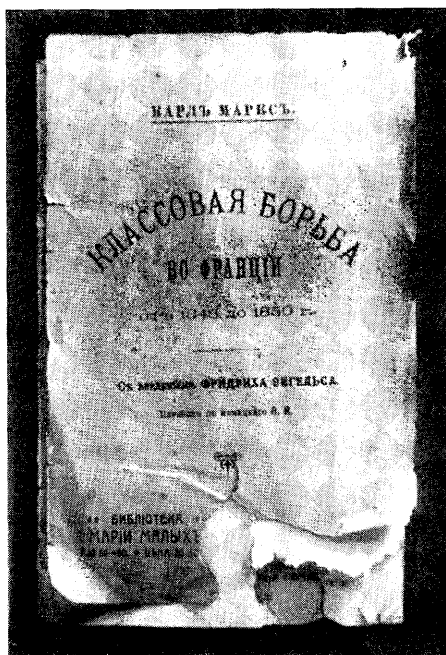
Trükis. 18,5×12,5×0,5.

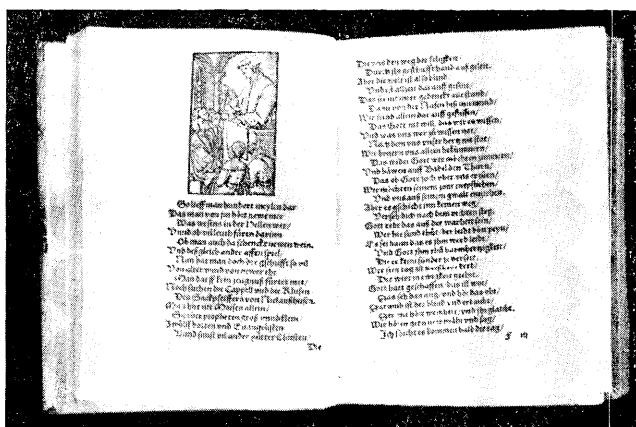
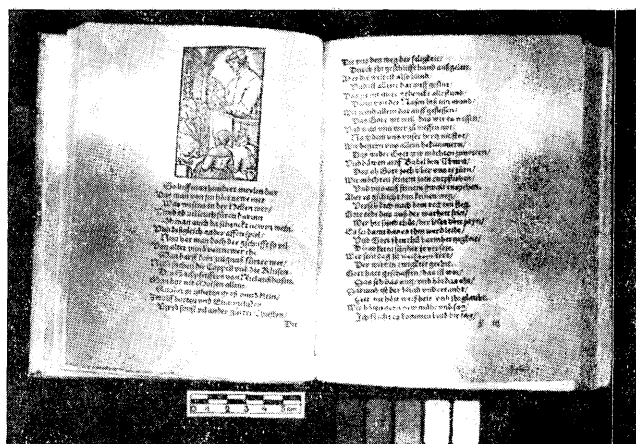
TRÜ Teaduslik Raamatukogu, Rf. 22461.

Restaureeritud 1973.

Raamat mehaaniliselt kahjustatud, servad rebenenud. Tühikud, hallitusplekid, määrdunud, tahmunud.

Puhastatud mehaaniliselt, pestud. Tahma- ja hallitusplekid eemaldatud keemiliselt. Tühikud fäidetud valamismeetodil. Järelliimitamine.

S. Brant. Der Narren Spiegel. Das gros Narrenschiff

Strassburg, 1549.

Trükis, puulõige. 19,3×15,8×2,7.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu, XIV 1618.

Restaureeritud 1975.

Raamatu lehed koltunud, servades suured ja tugevad tundmatu päritoluga punakas-pruunid plekid, putukate ekskrementid.

Raamat leht-lehelt puhastatud ja neutraliseeritud märgmeetodil kompresside abil, köidet lahti võtmata. Plekid eemaldatud klooramiin B ja äädikhappega.

ASTA ROHTMETS

Sündinud 1930. aastal. 1954. a. lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli bioloogina. Alates 1971. a. töötab pabirirestauraatorina TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakonnas. Täiendanud end M. J. Saltõkov-Štšedrini nim. Riiklikus Avalikus Raamatukogus.

Pariisi olümpiamängude diplom Kalju Raagile

1924.

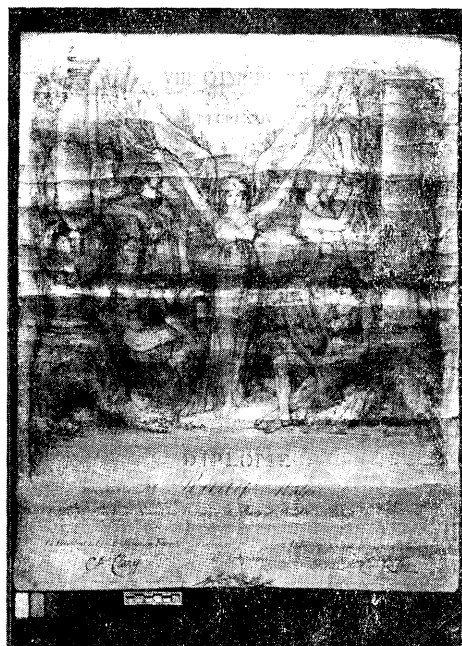
Trükis, tušš. 62×47,5.

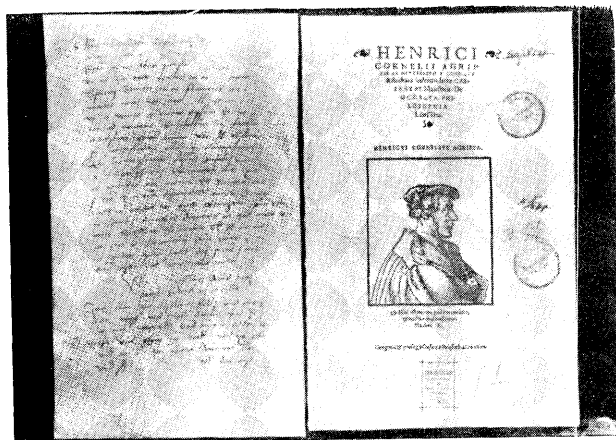
Eesti NSV Spordimuuseum, Fp. 285:7.

Restaureeritud 1975.

Paber tugevate mehaaniliste kahjustustega, kortsunud. Servad rebenenud. Pruune plekke. Määrduvad, kiri osaliselt kulunud.

Puhastatud kuiv- ja märgmeetodil. Kirjad kinnitatud atsetüülselluloosiga, rebendid parandatud. Dupleeritud kromatograafilisele paberile, toonitud, kiri ennistatud.

Henricus Cornelius Agrippa. De occulta philosophia

Coloniae, 1533.

Trükis, gallustint. 30,3×20×1,8.

TRÜ anatoomia ja histoloogia kateeder, B $\frac{5}{1069}$.

Restaureeritud 1975.

Raamatu tiitellehel fugevad märgumisjooned, plekid, määrdunud. Kaaneleheks gallustindiga käsikiri, tekst mõlemal küljel. Lehe servades rebendid, putukakahjustused, osa teksti puudub, määrdunud.

Kaaneleht eraldatud kompressidega. Templid, tindikiri kinnitatud. Lehed puhastatud mehaaniliselt, pestud. Plekkide eemaldamiseks kasutatud oksüdeerijaid. Restaureeritud valamismeetodil. Järelliiming želatiinilahusega.

AIME ESPENBERG

Sündinud 1930. aastal. 1966. a. alates töötab paberirestauraatorina TRÜ Teadusliku Raamatukogu hügieeni- ja restaureerimisosakonnas. Täiendanud end graafika alal Riiklikus Ermitaažis ja I. E. Grabari nim. Riiklikus Restaureerimise Kesk töökojas Moskvas. 1970. a. anti talle II kategooria arhiivi- ja raamatukogumaterjalide restaureerimise alal.

Eduard Viiralt (1898—1954). Lapsed

1935.

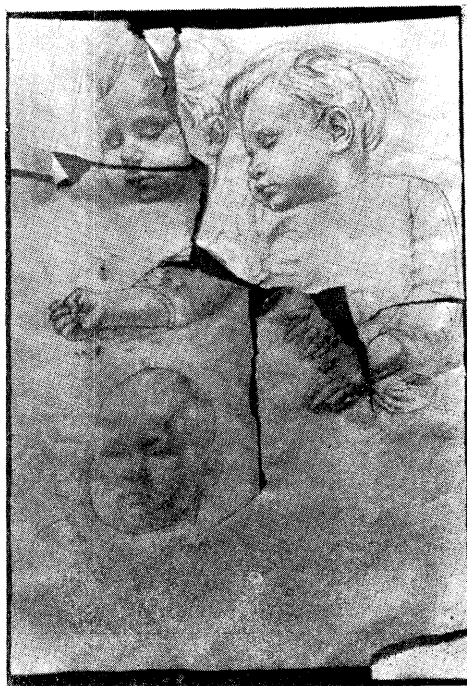
Paber, pliiatsijoonistus. 56,6×45,8.

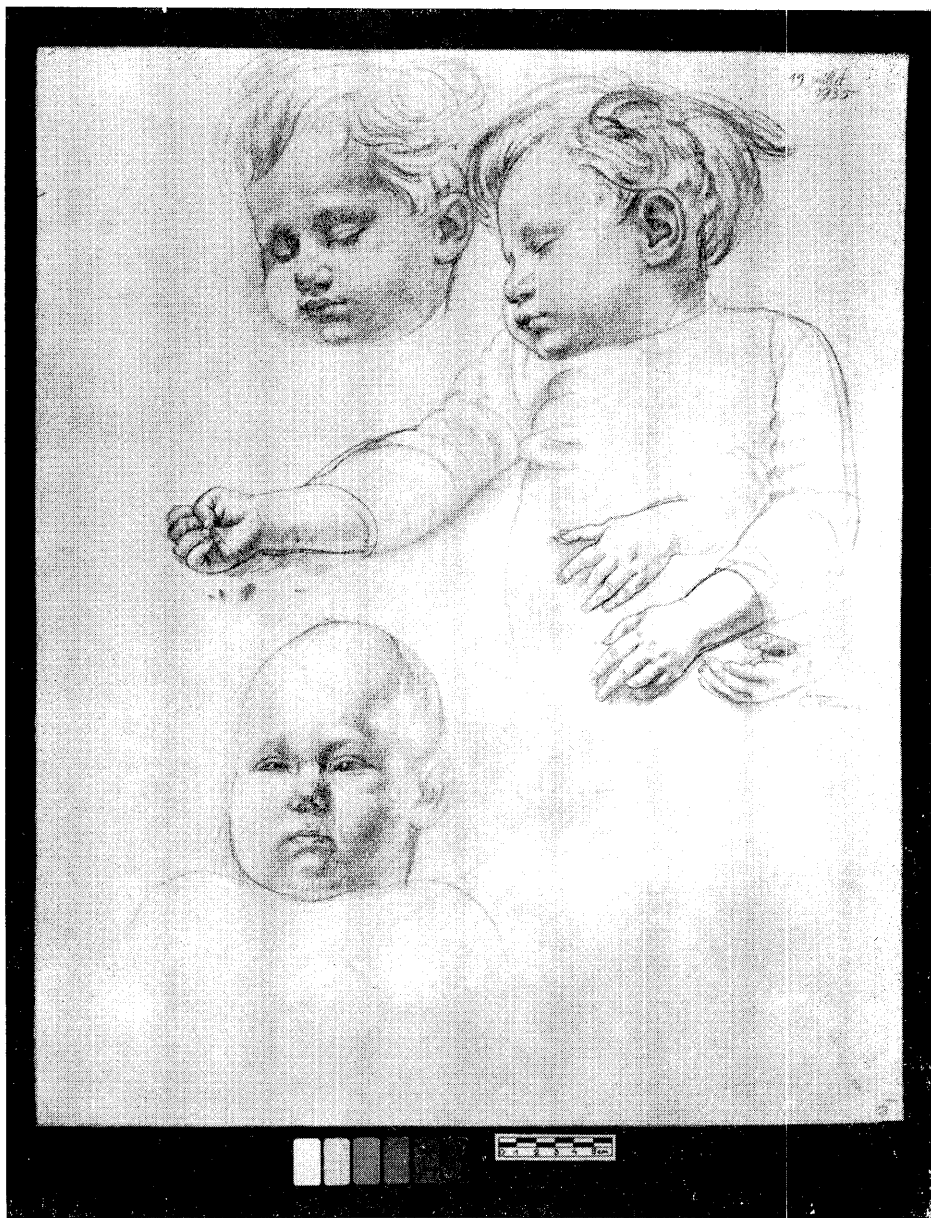
Tartu Riiklik Kunstimuuseum, TKM 148 D.

Restaureeritud 1973.

Papile dubleeritud joonistus rebenenud koos aluspapiga mitmeks tükiks. Osa tükke puudub. Leht määrdunud, koltunud. Rasvaplekid.

Leht eemaldatud aluspapilt, puhastatud mehaaniliselt ja keemiliselt. Rebendid kinnitatud jaapani paberiga, tühikud täidetud valamismeetodil. Leht dubleeritud pikakiulisele paberile, toonitud.

Tundmatu autor. Öitsev oks

Hiina, XIX sajand.

Riisipaber, puulõige, koloreeritud akvarelli ja guašiga. 38,8×28,8.

TRÜ Teaduslik Raamatukogu, ÜR 3514.

Restaureeritud 1972.

Graafilise lehe nurgad deformeerunud ja kirjalakist pruunistunud. Leht määrdunud, mehaaniliste kahjustustega. Putukate ekskrementidid.

Mehaaniliselt puhastatud, värvid kinnitatud želatiinilahusega ja leht eemaldatud pruunilt aluspaberilt. Valgendatud, dubleeritud pikakiulisele paberile.

IRA EINAMA

Sündinud 1940. aastal. 1971. a. lõpetas I. J. Repini nim. Maali, Skulptuuri ja Arhitektuuri Instituudi kunstiteadlasena. Alates 1971. a. töötab graafikarestaauraatorina ENSV Riiklikus Kunstimuuseumis. Täiendanud end põhiliselt I. E. Grabari nim. Riiklikus Restaureerimise Kesktoojas Moskvas ja tutvunud ENSV Kultuuriministeeriumi lähetusel graafika restaureerimisega Poola Rahvavabariigis. 1974. a. anti talle III kategooria graafika restaureerimise alal.

Jean Dambrun (1741—1808). Hommikueine (J.-B. P. Le Bruni järgi)

Õhuke veržee, akvarelliga koloreeritud vasegravüür. 32,8×24,5.

ENSV Riiklik Kunstimuuseum, RKM G-5924.

Restaureeritud 1973.

Pruunile kartongile kinnitatud graafilise lehe tagakülg pruunistunud ja muutunud pudedaks. Esikülg määrdunud, koltunud. Leht kortsunud, nurgad murdunud. Torkeaugud.

Puhastatud mehaaniliselt ja keemiliselt, pestud. Leht dubleeritud jaapani paberile, liimitatud, pressitud, süvend säilitatud.

Butler Clowes (!—1782). Vabastamine ehk meremeeste võit (J. Collett'i järgi)
1768.

Veržee, metsotinto. 45×53,5.

ENSV Riiklik Kunstimuuseum, RKM G-5998.

Restaureeritud 1973.

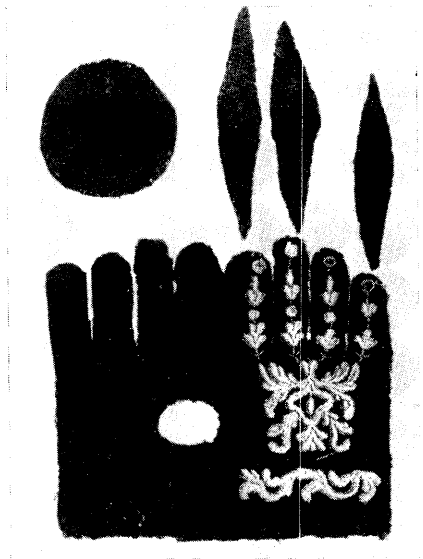
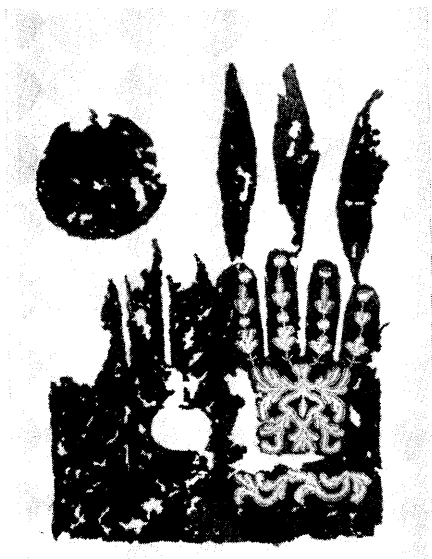
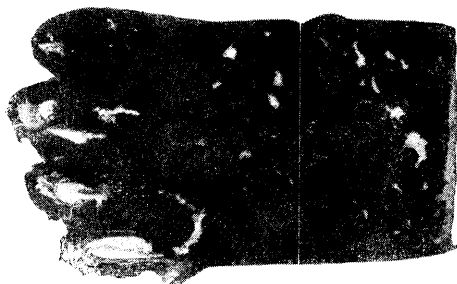
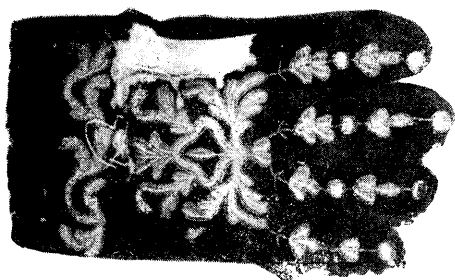
Graafiline leht tugevasti koltunud, kortsunud, määrdunud. Arvukalt hallitus-, rooste- ja rasvaplekk. Lehe ääred rebenenud, auklikud.

Mehaaniliselt puhastatud, pestud. Plekid eemaldatud keemiliselt. Restaureeritud paikamismeetodil, dubleeritud, liimitatud. Kunstiliselt retušitud akvarelli ja hiina tušiga.

LEHTI KONSIN

Sündinud 1926. aastal. 1946. a. lõpetas Tartu Kergetööstuse Tehnikumi rõivaste konstrueerimise ja modelleerimise erialal. Alates 1947. a. töötab tekstiilirestauraatorina ENSV Riiklikus Etnograafiamuuseumis. Täiendanud end NSV Liidu Rahvaste Etnograafiamuuseumis, Riiklikus Ermitaažis, Riiklikus Vene Kunstimuuseumis, A. S. Puškini nim. Riiklikus Kujutava Kunsti Muuseumis ja teistes NSV Liidu restaureerimiskeskustes. Viibinud stažöörina SDV-s Berliinis Saksa Ajaloomuuseumis. 1975. a. anti talle kõrgem kategooria kunstipärase tekstiilide restaureerimises.

Kindad

Põhja-Venemaa.

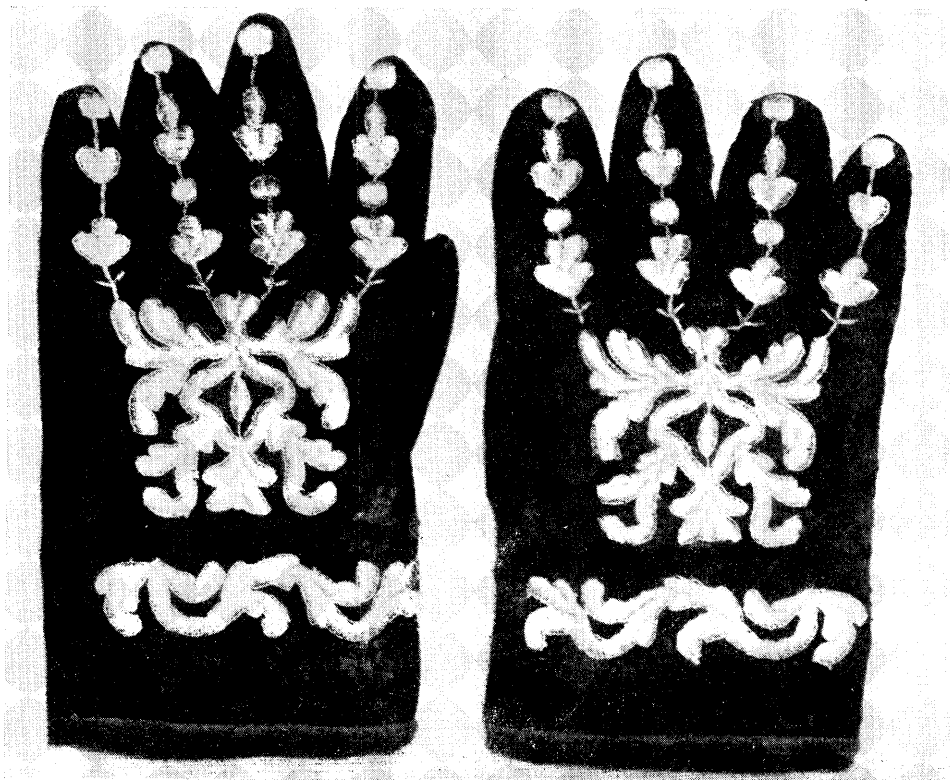
Kalev, lambanahk, kardtikand.

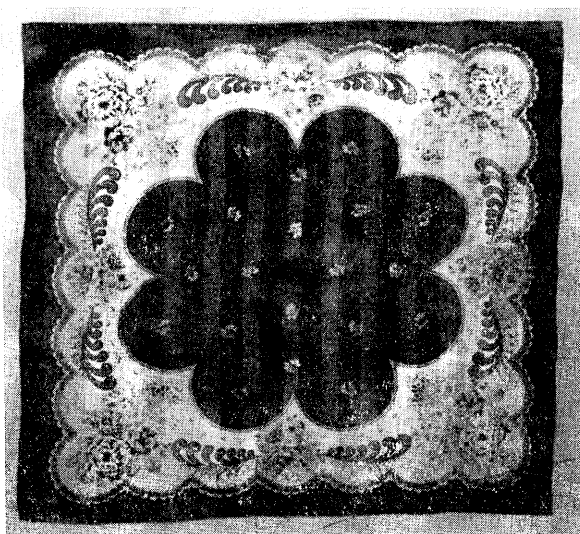
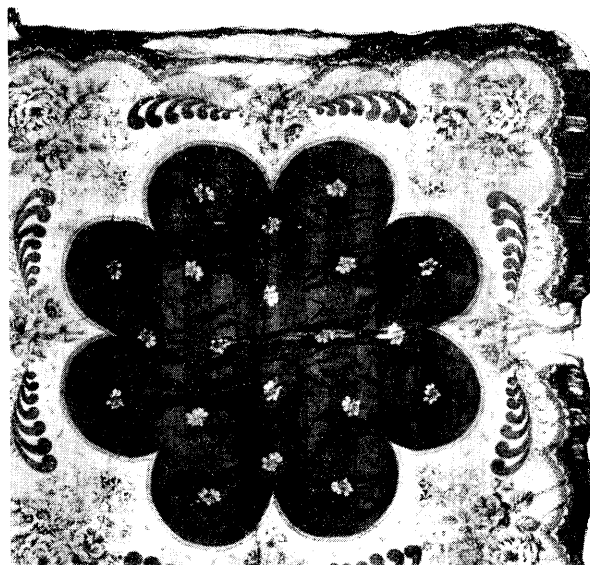
ENSV Riiklik Etnograafiamuuseum, C 31:404^{a,b}.

Restaureeritud 1974.

Kindad koiest tugevasti kahjustatud, suured fühikud, määrdunud. Voodrinahk kiu-
vanud, katkenud, kinda pärast puuduvad kandid.

Desinfitseeritud, puhastatud. Räbaldunud osad asendatud uutega, fühikud täidetud va-
lamismeefodil. Liimitamisel kasutatud polüakrüülhappeestrit. Voodrinahk pehmendatud
toifekreemiga, kandid asendatud uutega.

Siidrätik

Karuse khk., XIX saj. 2. pool. Trükitehnika. 81,5×74.

ENSV Riiklik Etnograafiamuuseum, A 590:21. Restaureeritud 1971.

Riie määrdunud, kiud pehkinud, suured rebendid ja tühikud.

Riie desinfitseeritud, pestud «Lissapol N» vahuga, kiud konserveeritud. Teostatud osaline ja täielik dubleerimine toonitud šifoonsiidile polüakrüülhappeestriga.

ARNOLD KÄRBO

Sündinud 1928. aastal. 1947. a. lõpetas Tallinna Kooperatiivkaubanduskooli. 1964. a. asus tööle restauraatorina ENSV Riiklikus Etnograafiamuuseumis, kus 1969. aastast töötab restaureerimislaboratooriumi juhatajana. Täiendanud end NSV Liidu Rahvaste Etnograafiamuuseumis, Riiklikus Ermitaažis, Üleliidulises Restaureerimise Kesklaboratooriumis Moskvas ja teistes NSV Liidu restaureerimiskeskustes. Võtnud osa I. Zarudnõi ikonostaasi konserveerimisest Tallinnas. 1967. a. anti talle II kategooria puidu restaureerimises.

Õllekann

Muhu, XIX saj. 1. pool.

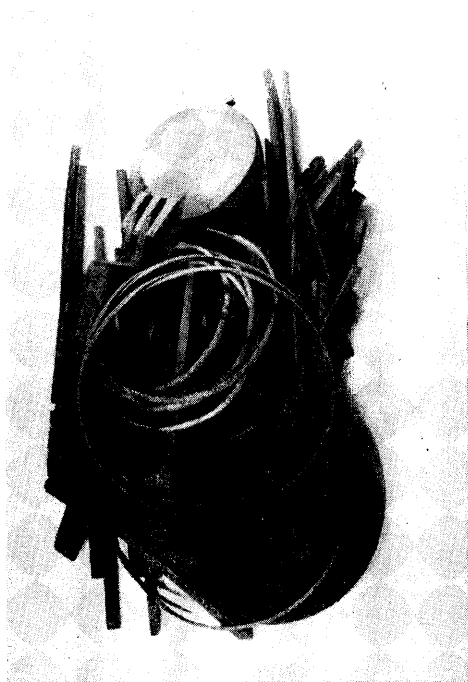
Puit, intarsiatehnika. 31×21.

ENSV Riiklik Etnograafiamuuseum, 7964.

Restaureeritud 1975.

Ese lagunenud üksikosadeks, osa detaile puudub, tugevasti mustunud. Põhjalauad deformeerunud ja pehkinud.

Osad puhastatud, põhjalauad aurutatud ja sirgeks pressitud. Puitu tugevdatud PBMA lahusega ksüüloolis (10%). Puudunud osad asendatud.

Seinariiu

Kihnu, XIX saj. 2. pool.

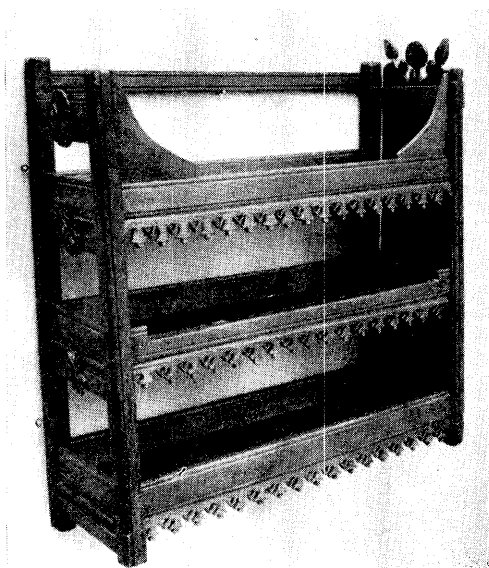
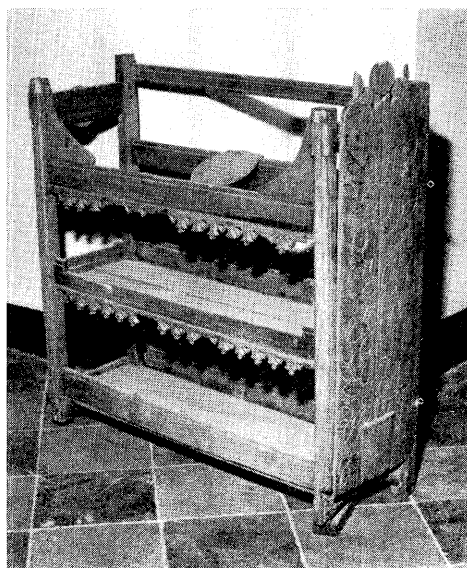
Puit, puitlõige. 69×69×23.

ENSV Riiklik Etnograafiamuuseum, A 175:108.

Restaureeritud 1974.

Tooneseplastest kahjustatud, tapid lahti, ornamendidetailid katki, eraldunud ja osaliselt kadunud.

Ese tugevdatud PBMA lahusega ksüloolis (10%). Kõdunenud kohad ja toonesepfade käigud täidetud PBMA ja puidujahust valmistatud mastiksiga. Puudunud osad asendatud, pinnad puhastatud ja toonitud peitsidega.

ANDRES LÄÄNE

Sündinud 1928. aastal. Alates 1962. a. töötab restauraatorina ENSV TA Ajaloo Instituudis. Täiendanud end Riikliku Ermitaazi restaureerimistöökodades. 1975. a. anti talle I kategooria arheoloogilise metalli restaureerimises.

Odaots

XI sajand.

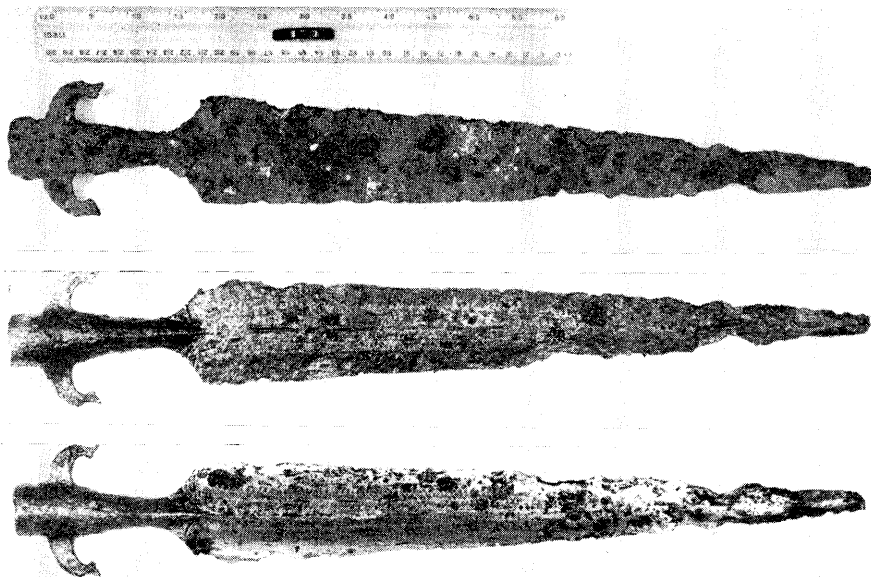
Teras, damastseeritud. 51×6,1; putk 3,1.

ENSV TA Ajaloo Instituut, 4581:1.

Restaureeritud 1973.

Odaots kattunud paksu mullaseguse roostekihiga.

Roose eemaldatud elektrolüüsi abil, mehaaniliselt passiveeritud, damastseeringu väljatoomiseks tera lihvitud ja söövitatud Heini reaktiiviga, kaetud laki ja vahaga.

Mõök

X—XI sajand.

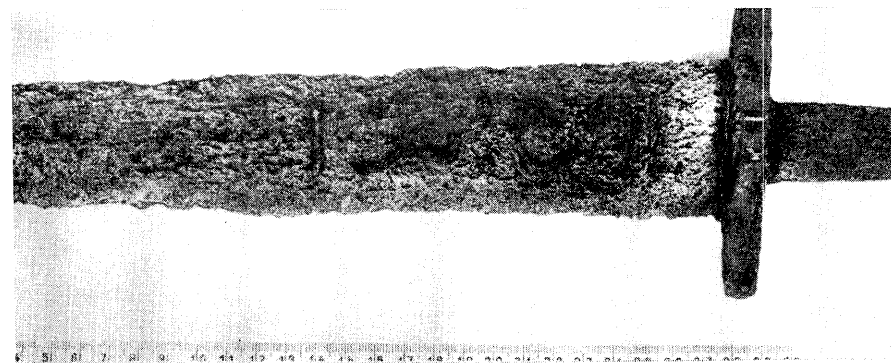
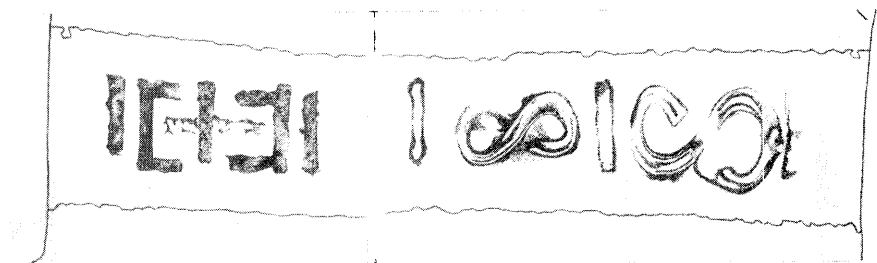
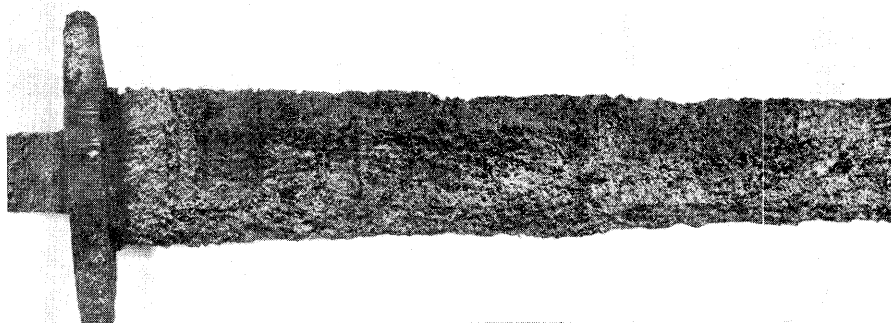
Teras, sepis; tera kaunistustega. 94×5,2.

Rakvere Rajoonidevaheline Koduloomuuseum, RM $\frac{2917}{L41}$

Restaureeritud 1973.

Terasmõök kattunud liivaseguse roostekihiga.

Rooste eemaldatud elektrolüüsi abil ja mehaaniliselt passiveeritud, kaetud laki ja vahaga.

REIN OLLI

Sündinud 1944. aastal. 1971. a. lõpetas Tallinna Tehnikakooli nr. 2 fotoerialal ja asus restaureerina tööle ENSV Riiklikus Etnograafiamuuseumis. Täiendanud end Üleliidulises Restaureerimise Kesklaboratooriumis ja Riiklikus Ermitaažis. Restaureerib metalli.

Tuhatoos

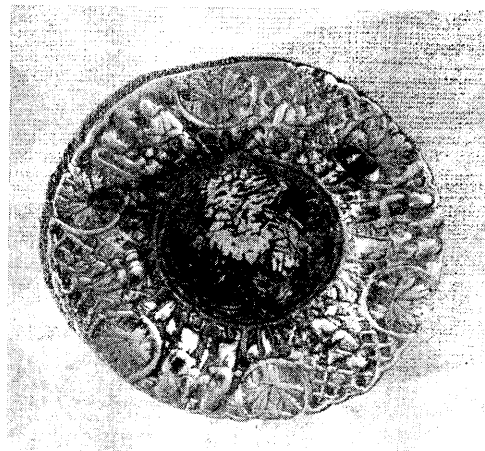
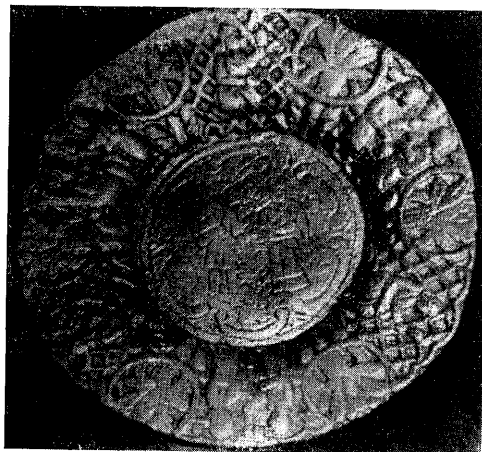
Vask. Ø 11,1

ENSV Riiklik Etnograafiamuuseum, D 88:20.

Restaureeritud 1975.

Ese oksüdeerunud ja saastunud, mistõttu graveering ainult osaliselt nähtav.

Puhastatud mehaaniliselt messingharjadega ja 15%-lise ammoniumhüdrosiidilahusega. Pestud lasteseebiga. Konserveeritud PBMA lahusega ksüoolis (10%).

MAIDO SALUM

Sündinud 1930. aastal. 1957. a. lõpetas Ed. Vilde nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi ajaloo erialal. 1958. a. asus tööle restauraatorina ENSV Riiklikku Ajaloomuuseumi, kus praegu töötab restaureerimislaboraatoriumi juhatajana. Täiendanud end NSV Liidu Rahvaste Etnograafiamuuseumis, Üleliidulises Restaureerimise Kesklaboraatoriumis, I. E. Grabari nim. Riiklikus Restaureerimise Kesktookojas ja teistes NSV Liidu restaureerimiskeskustes. Võtnud osa I. Zarudnõi ikonostaasi konserveerimisest Tallinnas. 1973. a. anti talle kõrgem kategooria kunstilise metalli restaureerimises ja 1976. a. II kategooria mööbli alal.

Tugitool XVII sajand.

Restaureeritud 1974.

Mahagon, pronksplekk. Kõrgus 96. ENSV Riiklik Ajaloomuuseum, R 2433.

Tooli tappühendused liimist lahti ja osaliselt murdunud. Parem käetugi murdunud. Puudub kaheksa erikujulist pronksplekist polstrinaela ja 40 sm ulatuses profileeritud pronksplekki. Lakikiht tugevasti kriimustunud, kulunud.

Raami murdunud tapp asendatud uuega ja liimühendused taastatud. Valmistatud puuduolnud puit- ja pronksdetailid. Vana lakikiht kõrvaldatud ning asendatud uuega.

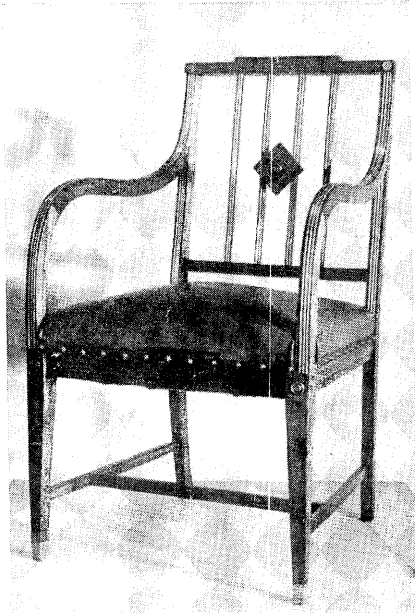
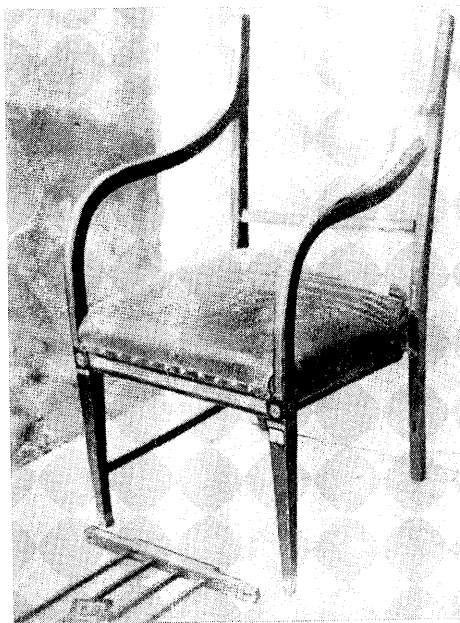
Kilp Pärsia, XVIII sajand.

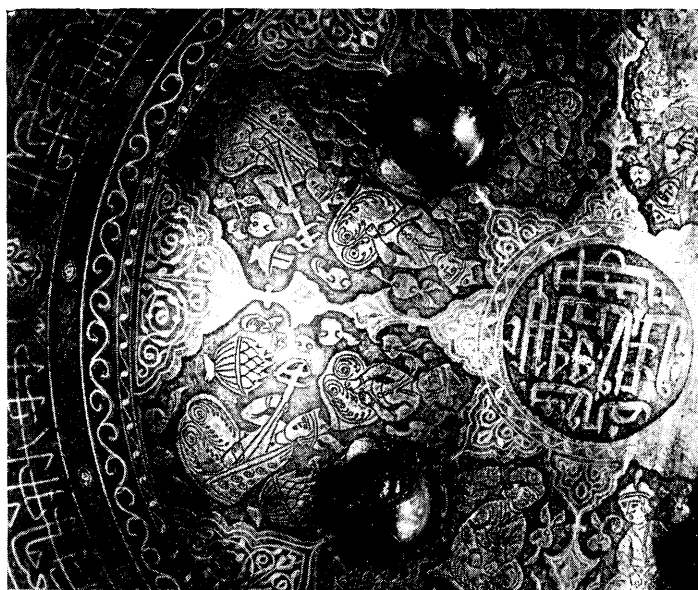
Terasplekk, kuld- ja hõbepärušering, söövitus. Ø 46,5.

ENSV Riiklik Ajaloomuuseum, AM 14061, R 28312. Restaureeritud 1973.

Kilp üleni kaetud peenestruktuurse roostega, mustunud.

Puhastatud elektrolüüsi abil, konserveeritud.

GEORG PALM

Sündinud 1899. aastal. Õppis Peterburis prints Oldenburgi nim. tööstuskoolis. Seejärel töötas kvalifitseeritud tiserina Tartu, Moskva ja Tallinna mööblitöökodades. Alates 1970. a. töötab mööblirestauraatorina ENSV Riiklikus Ajaloomuuseumis.

Tool

XVI saj.

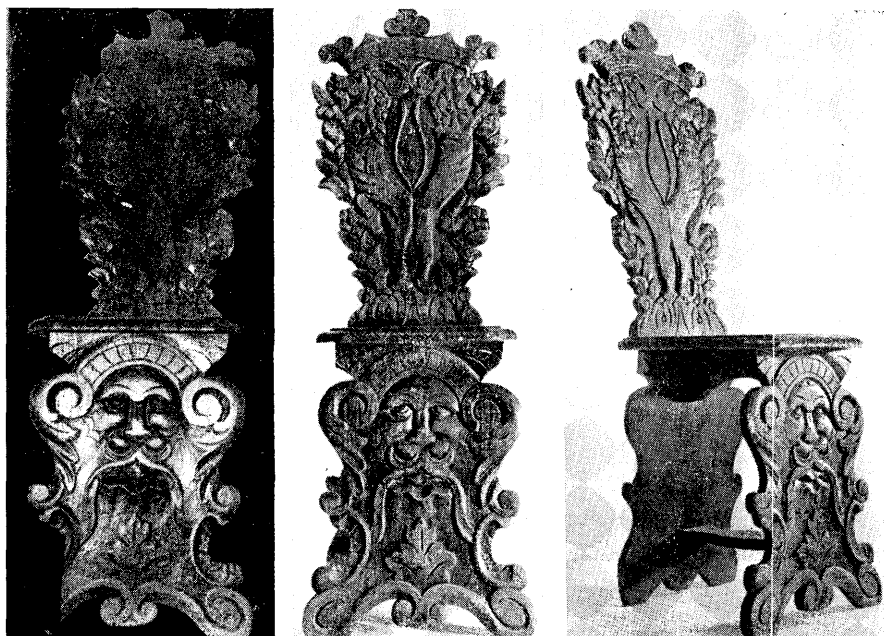
Puit.

ENSV Riiklik Ajaloomuuseum, Am-2428, K-2366.

Restaureeritud 1974.

Toolil puulõikedetaile kadunud, tappühendused liimist lahti, tooli pinnad ja lakikiht kulunud.

Puulõikedetailid faastatud, tappühendused kinnitatud, kulunud pinnad toonitud ja kaefud kaitselakiga.

Tugitool

XVII saj. (rokokoo).

Puit, tekstiil.

Tallinna Linnamuuseum, TLM 8402.

Restaureeritud 1974.

Toolil puitosa üle värvitud, jalg murdunud, osa puulõikefragmente kadunud, katteriie määrdunud, kulunud.

Toolil hilisem õlivärvikiht mehaaniliselt eemaldatud. Kõik tappühendused uuesti liimitud, taastatud toolijalg ja puudunud puulõikefragmendid. Katteriie puhastatud, dubleeritud ja tagasi kinnitatud. Puitosa kaetud šellakiga.

REIN LAUR

Sündinud 1941. aastal. 1971. a. lõpetas Ed. Vilde nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi joonistamise, joonestamise ja tööõpetuse erialal. Alates 1974. a. töötab mööblirestaatorina Vabariiklikus Restaureerimisvalitsuses Tallinnas.

Tabureti

Tallinn, Umbergi töökoda (?), 1933—1934.

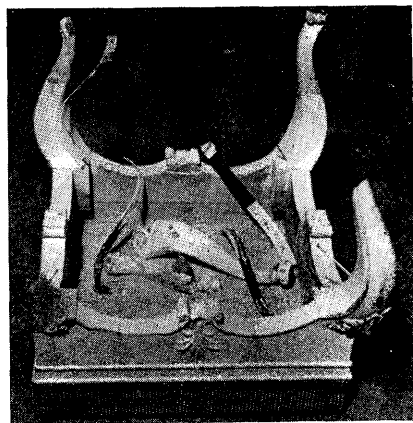
Puit, õlivärv. 49×50×50.

ENSV Riiklik Kunstimuseum, RKM $\frac{307}{VV}$.

Restaureeritud 1975.

Tabureti jalad purunenud, kinnitatud naelte ja kruvidega, seestpoolt metall-liistudega. Puudub osa puitlõikedetaile. Korduva värvimise tagajärjel (3—4 värvikihti) puitlõike reljeefsus kadunud.

Taburetilt metallelemendid eemaldatud, jalad uuesti kokku liimitud. Puudunud dekoratiivsed manused juurde lõigatud. Vana värvkate ja riie eemaldatud. Ese krunditud, pahteldatud, värvitud, kaetud uue riidega.

Lillelaud

Umbes 1931.

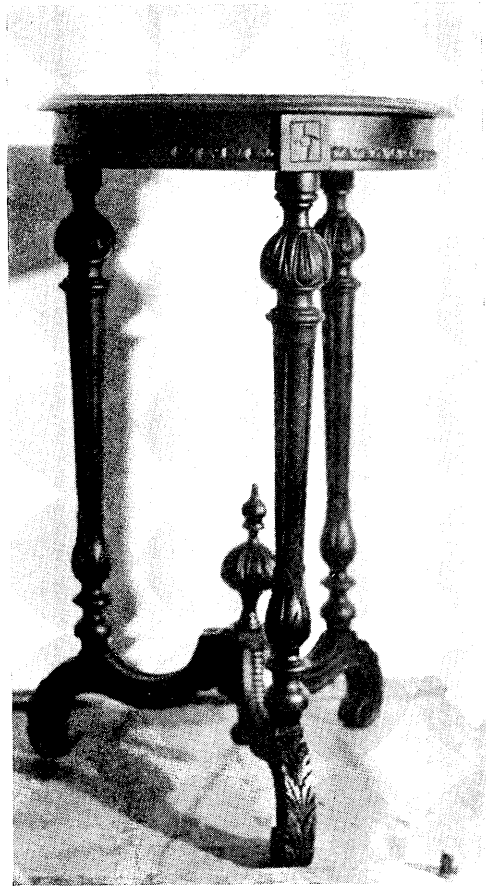
Puit (kask, mänd), puiflõige. 78×44.

ENSV Riiklik Vabaõhumuuseum, E 110:51.

Restaureeritud 1975.

Lauaplaat kömmeldunud ja naelutatud sarja külge. Sarja kattedvineer (kase spoon) tükati eraldunud. Puudub üks dekoratiivne vaheklots. Peitsitud pindadel sügavad kriimud.

Valmistatud uued dekoratiivsed vaheklotsid, lauaplaati sarjaga ühendavad tugiklotsid jt. puudunud osad ning kinnitatud tisleeriliimiga. Laud pahteldatud (söepulber + tisleeriliim), taastatud värvkate, lakitud, poleeritud.

JAAN KOBIN

Sündinud 1930. aastal. 1963. a. lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli ajaloo-osakonna. 1966. a. asus tööle restauraatorina, alates 1973. a. töötab Vabariiklikus Restaureerimisvalitsuses Tallinnas. Täiendanud end Üleliidulises Restaureerimise Kesklaboratooriumis Moskvas metalli ja tahvelmaali alal. Võtnud osa I. Zarudnõi ikonostaasi konserveerimisest Tallinnas ning seinamaalide restaureerimisest Muhu ja Valjala kirikus. 1974. a. anti talle III kategooria puuskulptuuri ja puulõike ning 1976. a. II kategooria tahvelmaali (õli) restaureerimises.

Tallinna linna privileegide laegas

1688.

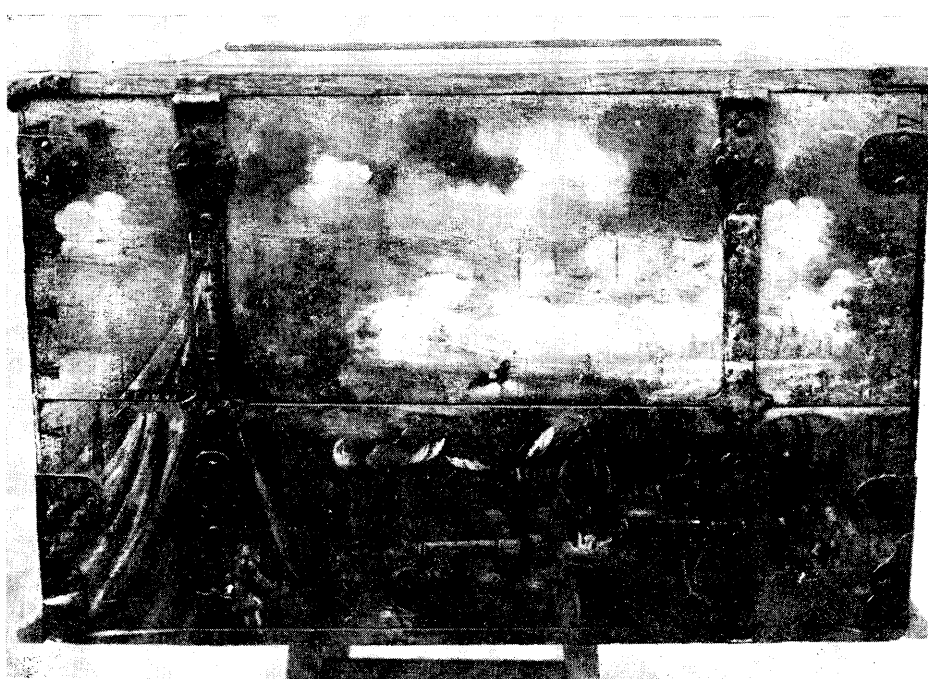
Puit, sepis, õlimaal. $61 \times 61 \times 56,5$.

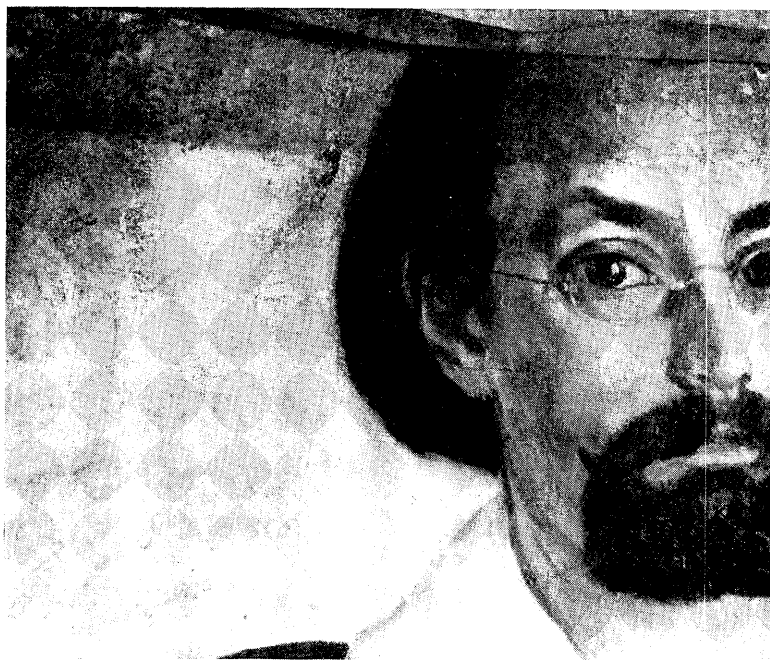
Tallinn Linnamuuseum, 4540.

Restaureeritud 1972.

Laeka tapid liimist lahti, metalldetailid roostetanud. Maalikiht alusest irdunud, lakk tumenenud.

Laeka puitosa desinfitseeritud, tapid kokku liimitud, metalldetailid tanniiniga puhastatud. Maalikihi irdunud osad kinnitatud, tumenenud lakikiht õhendatud, kaetud kaitsetakiga.

Voldemar Kangro-Pool (1889—1943). Mart Saare portree
1918.

Õli, lõuend. 104×95.

ENSV Teatri- ja Muusikamuuseum, M 1.

Restaureeritud 1973.

Lõuend deformeerunud. Maalikiht aluselt irdunud, rohkesti varinguid. Määrdunud, lakk tumenenud.

Lõuendi deformeerunud osad ennistatud. Maalipind regenereeritud, puhastatud, kaitse-
lakki eemaldatud. Maalikiht ja krunt kinnitatud, kaetud kaitselakiga.

SIRLI REBASTE

Sündinud 1949. aastal. 1969. a. lõpetas Tartu Kunstikooli kunstilise kujundamise erialal. Alates 1972. a. töötab maalirestauraatorina Tartu Riiklikus Kunstimuuseumis. Täiendanud end Riiklikus Ermitaažis.

Alfred Hirv [1880—1918]. Ema portree

1904.

Õli, lõuend. 100×70.

Tartu Riiklik Kunstimuuseum, TKM 765 M.

Restaureeritud 1974.

Maalikiht määrdunud, koltunud, mehaaniliselt vigastatud, lakikiht tuhmunud.

Maalipind täielikult puhastatud. Taastatud krunst. Kaetud kaitselakiga, millel foonoskoopiliselt koloreeritud õlivärvidega.

Kristjan Teder [1901—1960]. Lilled vaasis

1943.

Õli, lõuend. 38×45,5.

Erakogu (TKM-i deposiit).

Restaureeritud 1975.

Lõuend rabadaks muutunud ja rebenenud. Maalipind koltunud ja määrdunud.

Maal dubleeritud uuele lõuendile ja puhastatud. Rebendid kohati krunditud ja kolo-reeritud. Teos paigutatud uuele kiilraamile.

EERIK PÖLD

Sündinud 1908. aastal. Õppinud Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonnas. Alates 1951. a. töötab maalirestauraatorina ENSV Riiklikus Kunstimuseumis. Täiendanud end I. E. Grabari nim. Riiklikus Restaureerimise Kesköökojas Moskvast. 1967. a. anti talle I kategooria õlimaali restaureerimises.

Vladimir Makovski [1846—1920]. Talvemaastik

1891.

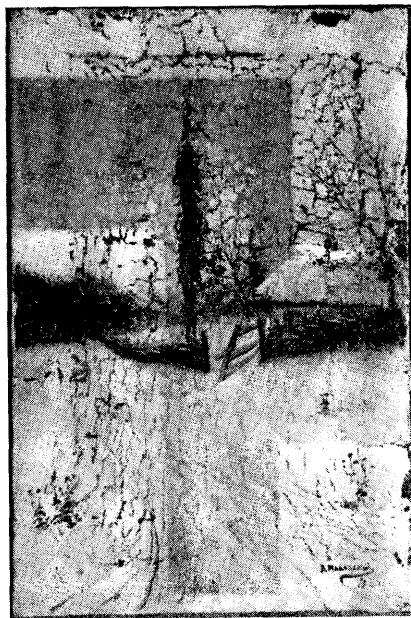
Õli, lõuend. 65×43,5.

Erakogu.

Restaureeritud 1972.

Teose keskel pikk vertikaalrebend rohke maalikihikaoga. Mingi fundmatu õliga läbiimbumise tõttu maali krundikihi seos aluslõuendiga puudulik. Maalikihil rohkeid varingute jälgi, ülemaalinguid. Määrdunud.

Teos dubleeritud vaha-vaigu menettusel uuele lõuendile. Maalipind täielikult puhastatud ja eemaldatud ülemaalingud. Taastatud varisenud krunt, teostatud vajalik retuüş kaitselakil.

Aleksander Krims-Radava [1895—1947]. Noormehe pea

Umbes 1922—1923.

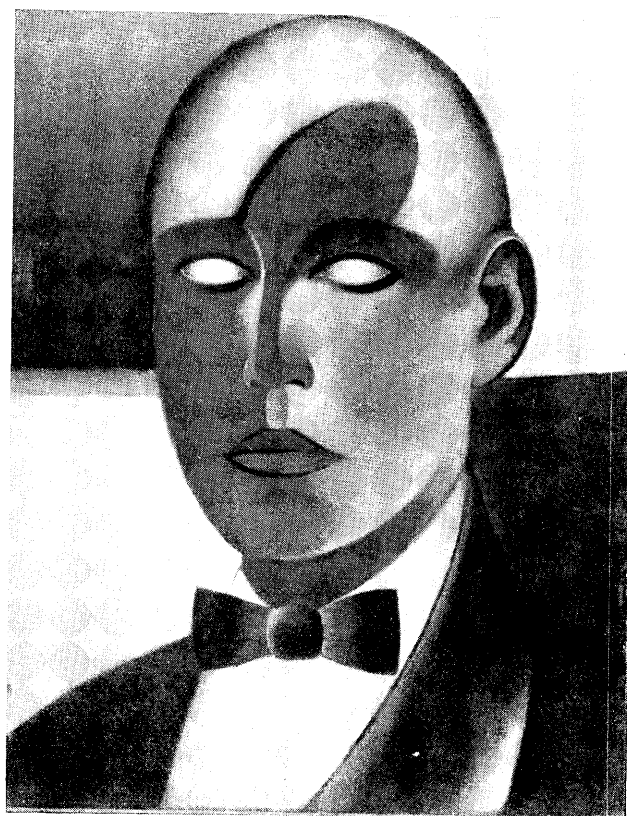
Õli, lõuend. 59,3×46.

ENSV Riiklik Kunstimuseum, RKM M 4907.

Restaureeritud 1972.

Peenekoeline aluslõuend puruks rebitud, osa lõuendist puudub. Tagaküljel mingi õlivärvimaalingu osa. Maalipind määrdunud.

Teos pärast tagapoole täielikku puhastamist maalinguist dubleeritud uuele lõuendile. Puudunud lõuendiosa asendatud samast materjalist paigaga. Taastatud krunt, kaitselakil teostatud kunstiline retuüş olivärvidega.

HENNO-JÜRI TIGANE

Sündinud 1942. aastal. Alates 1967. a. töötab maali restaureerimise ENSV Riiklikus Kunstimuseumis. Täiendanud end Üleliidulises Restaureerimise Kesklaboratooriumis ning võtnud osa maalide restaureerimisest Rundale lossis (Pilsrundale, Läti NSV) ja Tallinnas Pühavaimu kirikus (B. Notke tiibaltar).

Karl Ludwig Maybach (Maibach) (1833—1889). Maastik jahilistega

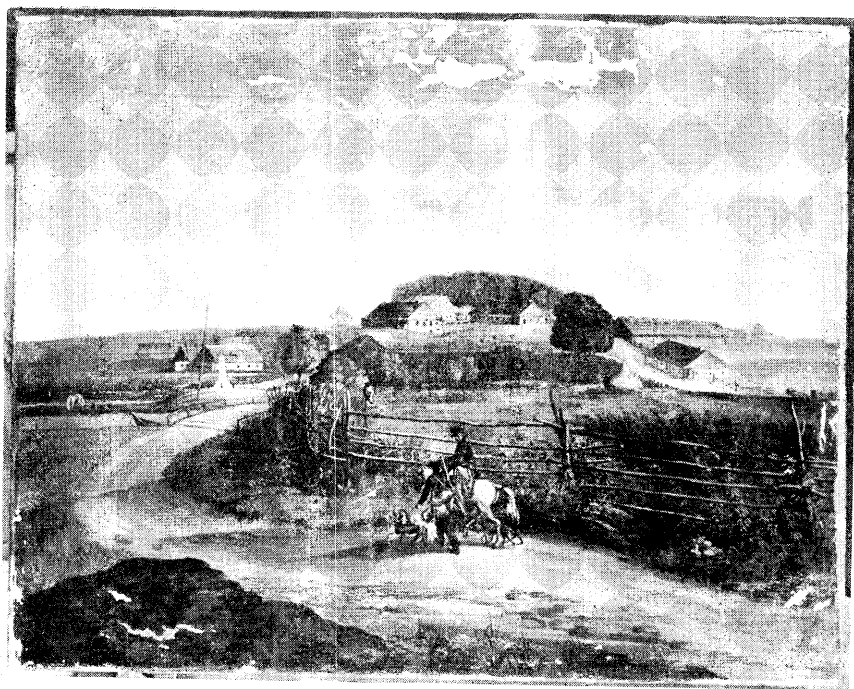
Õli, lõuend. 47,6×61.

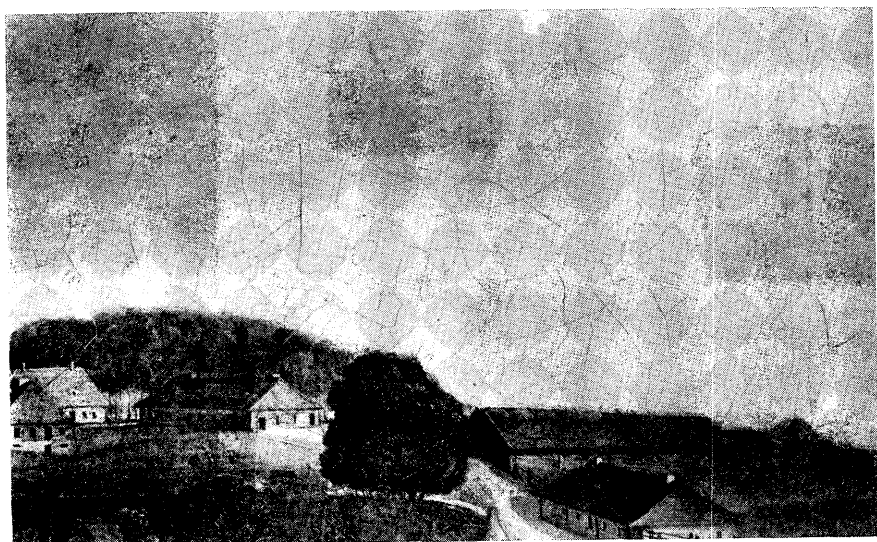
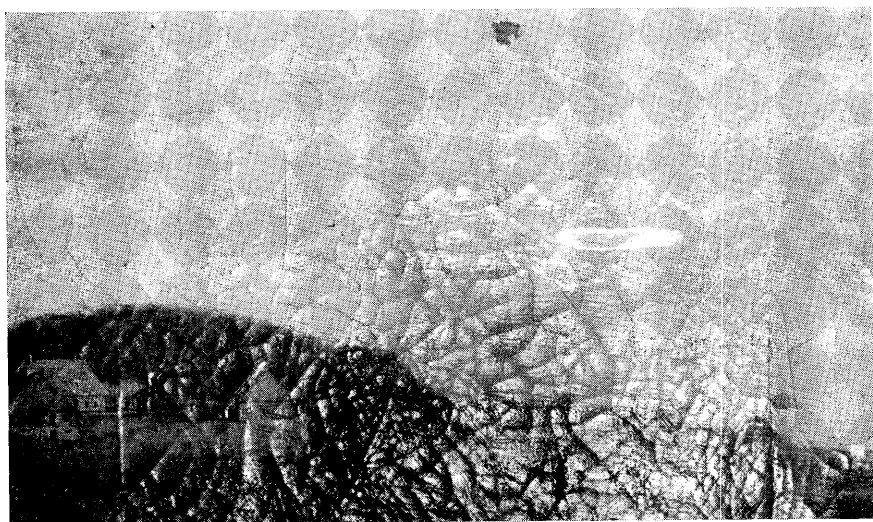
ENSV Riiklik Kunstimuseum, RKM M 2491.

Restaureeritud 1972—1975.

Teosel maalikiht eraldunud kruntvärvist, see omakorda lõuendist, mistõttu tekkinud jäik ülespoole pöördunud servadega krakelüür. Mitmekihiline kaitselakk koltunud. Esineb hilisemaid parandusi.

Maalikiht ja krunt pehmendatud, kinnitatud ja töö dubleeritud. Koltunud kaitselakk kõrvaldatud. Õlimaalitehnikas parandused välja puhastatud, krunditud ja kaitselakil teostatud toneerimine.

Tundmatu autor [Claus Bergi (u. 1475—1535) töökoda!]. Apostel Johannes. Kaarma kiriku altariilt

XV saj. lõpp — XVI saj. 1. pool

Puuskulptuur. Polükroomne puit (tempera, hiline õlimaaling). 61,5×22×12,5.

ENSV Kultuuriministeeriumi Muuseumide ja Kultuurimälestiste Inspeksioon, 755.

Restaureeritud 1974—1975.

Teose puitaluselt hiline polükroomia (õli) irdunud oletatavasti koos autorikrundi ja -polükroomia fragmentidega. Näo ülaosa tükk liitest lahti tulnud.

Oletatavalt autorikrundi ja -polükroomia aladelt kõrvaldatud vaha-vaigu mastiks, värvikiht kinnitatud sünteetiliste polümeeridega. Värvpinnalt liimaine, värnits ja lakk eemaldatud. Näoosas taastatud lahtine liide.

Tundmatu autor [Claus Bergi [u. 1475—1535] töökoda!]. Apostel Jacobus (Jakob) senior [!]. Kaarma kiriku altariilt

XV saj. lõpp — XVI saj. 1. pool.

Puuskulptuur. Polükroomne puit (tempera, hiline õlimaaling). 60,8×22×11.

ENSV Kultuuriministeeriumi Muuseumide ja Kultuurimälestiste Inspeksioon, 755.

Restaureeritud 1973—1975.

Teose puitaluselt hilise polükroomia (õli) irdumine oletatavasti koos autorikrundi ja -polükroomia fragmentidega.

Oletatavalt autorikrundi ja -polükroomia aladelt kõrvaldatud vaha-vaigu mastiks, värvikiht kinnitatud sünteetiliste polümeeridega. Pind puhastatud ning tagakülg ja alus immutatud vahaga.

PAUL HORMA

Sündinud 1905. aastal. 1923.—1929. a. õppis Kõrgemas Kunstikoolis «Pallas» skulptor A. Starkopfi juures. Alates 1950. a. töötab skulptuuri restaureerijana ENSV Riiklikus Kunstimuseumis. ENSV Kunstnike Liidu liige.

August Ludwig Weizenberg [1837—1921]. Ema portree

1879.

Marmor. 59×40×28.

ENSV Riiklik Kunstimuseum, RKM S 428.

Restaureeritud 1952.

Skulptuur põlenud, purunenud tükkideks.

Puhastatud mehaaniliselt, kõvendatud ja liidetud kunstmarmoriga. Järelviimistlus.

August Ludwig Weizenberg (1837—1921). Sügis

Marmor. 66×38,5×49,5.

ENSV Riiklik Kunstimuuseum, RKM S 5.

Restaureeritud 1956.

Skulptuur põlenud, purunenud väikesteks tükkideks.

Puhastatud mehaaniliselt, kõvendatud ja liidetud kunstmarmoriga. Järelviimistlus.

В Советском Союзе охране культурных ценностей уделяется большое внимание. Эту почетную задачу выполняют многочисленные музеи, библиотеки, архивы и другие научные и культурные учреждения, где хранятся духовные и материальные памятники творчества многих столетий.

Специалисты многих отраслей бережно заботятся о том, как сохранить эти сокровища. Наряду с крупными мастерскими работают небольшие коллективы, образуя все вместе советскую школу реставрации.

В Эстонии реставрационная деятельность широко развернулась после Великой Отечественной войны. Прежде всего стремились создать более или менее нормальные условия для сохранения культурных ценностей, уцелевших в пожаре войны, и произвести первостепенные работы по консервации. Все это легло на плечи немногочисленных энтузиастов.

В 50-ые годы реставрационные работы продолжались, причем значительную часть работ по консервации и реставрации, особенно, живописи, скульптуры и изделий из текстиля выполняла небольшая группа практиков.

Новый этап в развитии реставрации начался в 60-ые годы. Расширился круг реставраторов: в крупных музеях, библиотеках, архивах появились штатные должности реставраторов. Активизировалась подготовка специалистов в реставрационных центрах СССР. Наряду с реставраторами живописи, скульптуры, текстиля, появились специалисты по реставрации бумаги, графики, переплетов, изделий из металла, дерева и т. д., которые вскоре получили всесоюзное признание.

Большую помощь в подготовке реставраторов нашей республики оказали Всесоюзная центральная научно-исследовательская лаборатория по консервации и реставрации музейных художественных ценностей, Государственная центральная художественная научно-реставрационная мастерская им. академика И. Грабаря, отдел гигиены и реставрации Государственной Публичной библиотеки им. М. Е. Салтыкова-Щедрина, а также реставрационные мастерские Государственного Эрмитажа.

В Эстонской ССР самый крупный коллектив реставраторов работает при Научной библиотеке Тартуского государственного университета над реставрацией бумаги, графики и переплетов. Специалисты по реставрации текстиля и дерева, изделий из ценных и черных металлов трудятся в Государственном этнографическом музее ЭССР, в Институте истории АН ЭССР и в Государственном историческом музее ЭССР. Центр по реставрации художественных произведений формируется при Государственном художественном музее ЭССР, где в настоящее время проводятся работы по реставрации живописи и графики.

Все реставраторы республики объединены в секцию реставраторов при Научно-техническом обществе строительной индустрии ЭССР. В течение 10 лет своего существования секция выполняет функции реставрационного центра. Она организует семинары, экскурсии, специализированные командировки в союзные республики. В 1971 г. секция провела республиканскую выставку работ реставраторов. С 1968 г. реставраторы выступают с докладами на конференциях Научной библиотеки ТГУ, на всесоюзных семинарах и на 4-ом совещании комитета по консервации МСДМ в Венеции. Представленные на этих конференциях доклады опубликованы в сборниках «Raamat — aeg — restaureerimine» (Книга, время, реставрация), I (1969), II (1971),

III (1976). Очередным мероприятием секции явится вторая республиканская выставка работ реставраторов в Тарту и Таллине в 1976 г.

Если предыдущая выставка давала обзор деятельности реставраторов почти за 20 лет, то сейчас, за небольшим исключением, будут представлены реставрационные работы последних 5 лет.

Задача выставки — показать широкому кругу людей, как плохие условия хранения, небрежное обращение и беспощадное время разрушают культурные ценности, и как много сил, терпения и умения надо приложить для их спасения.

Р. Лаанмаа

ЛАЙВО АНТС

Род. 1924 г. С 1960 г. работает реставратором в Центральном гос. историческом архиве ЭССР в Тарту. Стажировался в Главном управлении архивов СССР. Реставрирует бумагу, пергамен.

Грамота польского короля Сигизмунда III, подтверждающая право Вольмара Домпиана на владение мызой Куйгатси. 1598. Пергамен, галловые чернила. 26×42. Печати Ø 10 и 9. Центральный гос. исторический архив ЭССР. Инв. RAKA f. 2069, pñm. 2, s.-ü. 1008. Рест. 1975.

Письмо Таллинского епископа Якоба Хельвигиуса Р. Врангелю об оплате места погребения в Домской церкви. 1681. Пергамен, галловые чернила. 22×26. Печать Ø 7. Центральный гос. исторический архив ЭССР. Инв. RAKA f. 2069, pñm. 1, s.-ü. 56. Рест. 1975.

НООДЛА ЛИДИЯ

Род. 1923 г. С 1960 г. работает в Научной библиотеке ТГУ. Стажировалась в крупнейших реставрационных центрах СССР. В 1970 г. ей присвоена высшая категория по специальности реставрации архивных и библиотечных материалов. Реставрирует бумагу, печати.

Грамота приора и конвента ордена вильгельмитов о переходе монаха Иоханнеса из ордена кармелитов. 1361. Пергамен, галловые чернила. 2 восковых печати. 4×3,7 и 3,3×2,7. Науч. б-ка ТГУ. Инв. КНО Mscr. 385. Рест. 1974.

J. F. v. Recke, K. E. Napiersky. «Allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten-Lexikon der Provinzen Livland, Esthland und Kurland. Bd. I. A-F. 1827. Бумага, галловые чернила. Научная б-ка ТГУ. Инв. КНО f. 26, s.-ü. 299—300. Рест. 1973—1975.

НАГЕЛЬ ВИРВЕ

Род. 1924 г. С 1966 г. работает в Научной библиотеке ТГУ. Стажировалась в Гос. Публичной библиотеке им. М. Е. Салтыкова-Щедрина и в Гос. библиотеке СССР им. В. И. Ленина. В 1970 г. ей присвоена I категория по реставрации архивных и библиотечных материалов. Реставрирует переплеты, пергамен.

Дарственное письмо графа Вюртембергского и его внука Хегтбахскому монастырю на владение землей в Митингене. 1239. Пергамен, галловые чернила. 10,3×17. 2 восковых печати. Науч. б-ка ТГУ. Инв. КНО Mscr. 385. Рест. 1974.

Catalogus testium veritatis. Basiliae, 1556. Кожанный переплет, слепая печать. 18×15×7,5. Науч. б-ка ТГУ. Инв. 4 III A 4295. Рест. 1975.

КАЗУМЕТС ВИЙВЕ

Род. 1930 г. В 1949 г. окончила техникум учета и планирования в Валге. С 1971 г. работает в Научной библиотеке ТГУ. Реставрирует переплеты.

Théâtre de P. Corneille. Б. м., 1765. Бумажный переплет. 22×14×3. Науч. б-ка ТГУ. Инв. 4 XIV A 17515. Рест. 1975.

Deutsches Stockholmisches Gesang-Buch. Stokholm, 1757. Кожанный переплет, ручное золочение. 18×11×4. Науч. б-ка ТГУ. Инв. 4 III A 3212. Рест. 1975.

ЛИБЛИК МАРЕ

Род. 1944 г. В 1967 г. окончила Тартуское художественное училище по специальности конструирование и моделирование одежды. С 1972 г. работает в Научной библиотеке ТГУ. Реставрирует переплеты, изделия из текстиля.

Repetitio sanae et orthodoxae doctrinae. De maiestate Christi. Tubingae, 1610. Конволют. 20×15,5×14,5. Науч. б-ка ТГУ. Инв. III 1926 : 1902. Рест. 1975.

В. Я. Курбатов. Сады и парки. Петроград, 1916. Переплет из текстиля (жаккард). 30,5×23,5×7,5. Науч. б-ка ТГУ. Инв. 4 XIV B 2008. Рест. 1975.

ЛААНСАЛУ ИНДРЕК

Род. 1951 г. В 1974 г. окончил Тартуское художественное училище по специальности художественная обработка кожи и начал работать в Литературном музее им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР. Реставрирует переплеты.

J. D. Intelmann. Arithmetischer Wegweiser, oder nach Ehst- und Liefländischer Handlung gründlich eingerichtetes Erstes Revalsches Rechenbuch. Halle, 1736. Кожанный переплет. 17,5×10,5×3. Лит. музей им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР. Инв. КМ AR OES A 3424. Рест. 1975.

Vollständiges Revalsches Gesang-Buch. Reval, 1706. Пергаментный переплет, слепая печать. 17,5×7×6,5. Лит. музей им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР. Инв. КМ AR 3208. Рест. 1975.

КАЗЕОРУ СИГРИД

Род. 1946 г. В 1970 г. окончила отделение химии Тартуского госуниверситета по индивидуальному плану. С 1970 г. работает в Литературном музее им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР. Стажировалась в Гос. библиотеке СССР им. В. И. Ленина. Реставрирует бумагу.

Письма И. Линнанкоски в издательство Х. Леоке. 1905. Бумага, чернила. 14×30. Лит. музей им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР. Инв. КМ КО f. 244, т. 62 : 39. Рест. 1975.

Lühhikesse õppetusse, mis sees monned head rohhud ning nouud teäda antakse, kaks-kümnes kahheksas tük. Põltsamaa, 1766. Печатное произведение. 28,5×18,5. Лит. музей им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР. Инв. КМ AR Aj. 1 273. Рест. 1975.

АРУС АННИНА

Род. 1926 г. В 1951 г. окончила географическое отделение Тартуского госуниверситета. С 1958 г. работает в Литературном музее им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР в Тарту. Стажировалась в ЛКРД АН СССР в Ленинграде. Реставрирует бумагу.

Журнал «Linda» № 35. Pärnu, 1895. Печатное произведение. 27,5×19,8. Лит. музей им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР. Инв. КМ AR M. J. E. 1530. Рест. 1974.

M. Kampmann. Kooli Lugemiseraamat. Tallinn, 1913. Печатное произведение. 21,8×14,9×2. Лит. музей им. Ф. Р. Крейцвальда АН ЭССР. Инв. КМ AR 1966: 4924. Рест. 1974.

ПИКАТ АИЛИ

Род. 1951 г. В 1974 г. окончила химическое отделение Тартуского госуниверситета. С 1973 г. работает в Научной библиотеке ТГУ. Реставрирует бумагу.

Palwe Palwusse, Eenpalwe ning Kittusse Lauo. Tartu, 1820. Печатное произведение. 17,5×10,5×0,5. Науч. б-ка ТГУ. Инв. 2/90802. Рест. 1975.

Карта № 2 из атласа «Panorama's Betrekkelijk den Oorlog, tusschen Rusland, Turkeyë, Engeland, Frankryk en Sardinië 1854—1856». Amsterdam, 1856. Цветная печать. 50×68. Науч. б-ка ТГУ. Инв. XIII аа 1924 : 460. Рест. 1975.

ИЫУДВАЛЬД ИЛЬМАР

Род. 1953 г. В 1974 г. окончил Тартуское художественное училище по специальности художественная обработка дерева. Работает в Научной библиотеке ТГУ. Реставрирует бумагу.

Auf Befehl Sr. Kayserlichen Majestät Peter Feodorowitz, Kayzers und Selbstherrschers aller Reussen. Riga, 1762. Печатное произведение. 31,5×20,5. Науч. б-ка ТГУ. Инв. КНО. Рест. 1975.

Eesti Ma Rahwa Koddo ja Kiriko Ramat. Tallinn, 1819. Печатное произведение. 17×9,5×3. Науч. б-ка ТГУ. Инв. КНО 1970 : 29. Рест. 1975.

МОДИ НАРЕШ

Род. 1940 г. В 1965 г. окончил экономический факультет Бомбейского университета. С 1971 г. работает в Научной библиотеке ТГУ. Реставрирует бумагу.

К. Маркс. Классовая борьба во Франции от 1848 до 1850 г. [Спб., 1905]. Печатное произведение. 18,5×12,5×0,5. Науч. б-ка ТГУ. Инв. Рf. 22461. Рест. 1973.

S. Brant. Der Narren Spiegel. Das gros Narrenschiff. Strassburg, 1549. Печатное произведение, гравюра на дереве. 19,3×15,8×2,7. Науч. б-ка ТГУ. Инв. XIV 1618. Рест. 1975.

РОХТМЕТС АСТА

Род. 1930 г. В 1954 г. окончила биологическое отделение Тартуского госуниверситета. С 1971 г. работает в Научной библиотеке ТГУ. Стажировалась в Гос. Публичной библиотеке им. М. Е. Салтыкова-Щедрина. Реставрирует бумагу.

Диплом Калью Раага, полученный на Олимпийских играх в Париже. 1924. Печать, тушь. 62×47,5. Спортивный музей ЭССР. Инв. Fr. 285 : 7. Рест. 1975.

Henricus Cornelius Agrippa. De occulta philosophia. Coloniae, 1533. Печатное произведение, галловые чернила. 30,3×20×1,8. Кафедра анатомии и гистологии ТГУ. Инв. В $\frac{5}{1069}$. Рест. 1975.

ЭСПЕНБЕРГ АЙМЕ

Род. 1930 г. С 1966 г. работает в Научной библиотеке ТГУ. Стажировалась в Гос. Эрмитаже и в ГЦХНРМ. В 1970 г. ей присвоена квалификация реставратора II категории по архивным и библиотечным материалам. Реставрирует графические произведения.

Эдуард Вийральт (1898—1954). Дети. 1935. Бумага, карандаш. 56,5×45,8. Тартуский Гос. Худож. музей. Инв. ТКМ 148 D. Рест. 1973.

Неизвестный автор. Цветущая ветка. Китай, XIX в. Рисовая бумага, гравюра на дереве, акварель, гуашь. 38,8×28,8. Науч. б-ка ТГУ. Инв. UR 3514. Рест. 1972.

ЭЙНАМА ИРА

Род. 1940. В 1971 г. окончила факультет искусствоведения Ленинградского института живописи, скульптуры и архитектуры им. И. Е. Репина. С 1971 г. работает в Гос. Художественном музее ЭССР. Стажировалась в ГЦХНРМ и других реставрационных центрах СССР. В 1974 г. ей присвоена III категория по реставрации графики. Реставрирует графические произведения.

Жан Дамбрэн (1741—1808). Завтрак (по Ж.-Б. П. Лебрену). Верже, акварель, гравюра резцом. 32,8×24,5. Гос. Худож. музей ЭССР. Инв. РКМ G-5924. Рест. 1973.

Батлер Клоуз (?—1782). Освобождение, или Победа моряков (по Дж. Коллетт). 1768. Верже, меццотинто. 45×53,5. Гос. Худож. музей ЭССР. Инв. РКМ G-5998. Рест. 1973.

КОНСИН ЛЕХТИ

Род. 1926 г. В 1946 г. окончила Тартуский техникум легкой промышленности по специальности конструирование и моделирование одежды. С 1947 г. работает в Гос. Этнографическом музее в Тарту. Стажировалась в крупнейших реставрационных центрах СССР и в ГДР, в Музее немецкой истории в Берлине. В 1975 г. ей присвоена высшая категория по реставрации худож. изделий из текстиля. Реставрирует текстиль.

Перчатки. Север России. Сукно, овечья кожа, шитье. Гос. Этнографический музей ЭССР. Инв. С 31 : 404^а^в. Рест. 1974.

Шелковый платок. Местная работа, 2 пол. XIX в. Печать. 81,5×74. Гос. Этнографический музей ЭССР. Инв. А 590 : 21. Рест. 1971.

КЯРБО АРНОЛЬД

Род. 1928 г. В 1947 г. окончил Таллинскую школу кооперативной торговли. С 1964 г. работает в Гос. Этнографическом музее ЭССР в Тарту, с. 1969 г. — заведующим лабораторией реставрации. Стажировался в крупнейших реставрационных центрах СССР. В 1967 г. ему присвоена II категория по реставрации изделий из дерева. Реставрирует дерево, мебель.

Кувшин для пива. Местная работа, 1 пол. XIX в. Дерево, питарсия. 31×21. Гос. Этнографический музей ЭССР. Инв. 7964. Рест. 1975.

Этажерка. Местная работа, 1 пол. XIX в. Дерево, резьба по дереву. 69×69×23. Гос. Этнографический музей ЭССР. Инв. А 175 : 108. Рест. 1974.

ЛЯЭНЕ АНДРЕС

Род. 1928 г. С 1962 г. работает в Институте истории АН ЭССР в Таллине. Стажировался в Госуд. Эрмитаже. В 1975 г. ему присвоена I категория по специальности реставрация археологических изделий из металла. Реставрирует археологические находки из металла, керамику, дерево.

Наконечник копья. XI в. Дамасская сталь. 51×6,1. Институт истории АН ЭССР. Инв. 4581 : 1. Рест. 1973.

Меч. X—XI в. Сталь,ковка; клинок с украшениями. 94×5,2. Раквереский межрайонный краеведческий музей. Инв. RM $\frac{2917}{141}$. Рест. 1973.

ОЛЛИ РЕИН

Род. 1944 г. В 1971 г. окончил в Таллине техническое училище № 2 по специальности фотография и начал работать в Гос. Этнографическом музее ЭССР. Стажировался в ВЦНИЛКР и Гос. Эрмитаже. Реставрирует изделия из металла.

Пепельница. Медь, Ø 11,1. Гос. Этнографический музей ЭССР. Инв. D 88 : 22. Рест. 1975.

Подсвечник. Медь, серебро. 31,1×17,8. Гос. Этнографический музей ЭССР. Инв. D 51 : 9. Рест. 1974.

САЛУМ МАЙДО

Род. 1930 г. В 1957 г. окончил историческое отделение Таллинского педагогического института им. Э. Вильде. С 1958 г. работает в Гос. Историческом музее ЭССР, в настоящее время заведует лабораторией реставрации. Стажировался в крупнейших реставрационных центрах СССР. В 1973 г. ему присвоена высшая категория по специальности реставрация художественных изделий из металла и в 1976 г. — II категория по реставрации мебели.

Реставрирует изделия из металла, мебель.

Кресло. XVIII в. Красное дерево, бронзовые пластинки. Высота 96. Гос. Исторический музей ЭССР. Инв. R 2433. Рест. 1974.

Шит. Персия, XVIII в. Стальные пластины, травление. Ø 46,5. Гос. Исторический музей ЭССР. Инв. AM 14061, R 28812. Рест. 1973.

ПАЛЬМ ГЕОРГ

Род. 1899 г. Учился в Петербурге в промышленном училище им. принца Ольденбургского на столяра. С 1970 г. работает в Гос. Историческом музее ЭССР. Реставрирует мебель.

Стул. XVI в. Дерево. Гос. Исторический музей ЭССР. Инв. AM 2488, K 2366. Рест. 1974.

Кресло. XVII в. Дерево, текстиль. Таллинский гор. музей. Инв. TLM 8402. Рест. 1974.

ЛАУР РЕЙН

Род. 1941 г. В 1971 г. окончил Таллинский педагогический институт им. Э. Вильде по специальности преподавание рисования и черчения. С 1974 г. работает в Таллине в Республиканском управлении реставрации. Реставрирует изделия из дерева, мебель.

Табурет. Таллин, мастерская Умберга (?), 1933—1934. Дерево, масляная краска. 49×50×50. Гос. Худож. музей ЭССР. Инв. РКМ $\frac{307}{VV}$. Рест. 1975.

Столик для цветов. Ок. 1931 г. Дерево, резьба по дереву. 78×44. Гос. музей под открытым небом. Инв. Е 110 : 51. Рест. 1975.

КОБИН ЯАН

Род. 1930 г. В 1963 окончил историческое отделение Тартуского госуниверситета. С 1966 г. работает в музеях реставратором. С 1973 г. — в Республиканском управлении по реставрации в Таллине. Стажировался в ВЦНИЛКР и других реставрационных центрах СССР. В 1974 г. ему присвоена III категория по специальности реставрация деревянной скульптуры и резьбы по дереву и 1976 г. — II категория по станковой масляной живописи. Реставрирует дерево, металл, масляную живопись.

Ящик для хранения привилегии города Таллина. 1688. Дерево,ковка, масляная живопись. 61×61×56,5. Таллинский гор. музей. Инв. 4540. Рест. 1972.

Вольдемар Кангро-Пооль (1889—1943). Портрет М. Сааре. 1918. Х., м. 104×95. Музей театра и музыки ЭССР. Инв. М I. Рест. 1973.

РЕБАСТЕ СИРЛИ

Род. 1949 г. В 1969 г. окончила Тартуское художественное училище по специальности художественное оформление. С 1972 г. работает в Тартуском Гос. Художественном музее. Стажировалась в Гос. Эрмитаже. Реставрирует масляную живопись.

Альфред Хирв (1880—1918). Портрет матери. 1904. Х., м. 100×70. Тартуский Гос. Худож. музей. Инв. ТКМ 765 М. Рест. 1974.

Кристьян Тедер (1901—1960). Цветы в вазе. 1943. Х., м. 38×45,5. Частное собрание. Рест. 1975.

ПЫЛЬД ЭРИК

Род. 1908 г. Учился на философском факультете Тартуского университета. С 1951 г. работает в Гос. Художественном музее ЭССР. Стажировался в ГЦХНРМ. В 1967 г. ему присвоена I категория по специальности реставрации станковой масляной живописи. Реставрирует масляную живопись.

Владимир Маковский (1846—1920). Зимний пейзаж. 1891. Масло, холст. 65×43,5. Частное собрание. Рест. 1972.

Александр Кримс-Радава (1895—1947). Голова юноши. Ок. 1922/1923 г. Х., м. 59,3×46. Гос. Худож. музей ЭССР. Инв. РКМ М 4907. Рест. 1972.

ТИГАНЕ ХЕННО-ЮРИИ

Род. 1942 г. С 1967 г. работает в Гос. Художественном музее ЭССР. Стажировался в ВЦНИЛКР. Реставрирует масляную живопись.

Карл Людвиг Майбах (1833—1889). Пейзаж с охотниками. Х., м. 47,6×61. Гос. Худож. музей ЭССР. Инв. РКМ М 2491. Рест. 1972—1975.

Неизвестный автор [мастерская Клауса Берга (ок. 1475—1535)?]. Апостол Иоанн. С алтаря церкви в Каарма. Конец XV в. — I пол. XVI в. Полихромное дерево. 61,5×22×12,5. Инспекция музеев и культурных памятников при Министерстве культуры ЭССР. Инв. 755. Рест. 1974—1975.

Неизвестный автор [мастерская Клауса Берга (ок. 1475—1535)?]. Апостол Иаков ст.? С алтаря церкви в Каарма. Конец XV в. — I пол. XVI в. Полихромное дерево. 60,8×22×11. Инспекция музеев и культурных памятников при Министерстве культуры ЭССР. Инв. 755. Рест. 1973—75.

ХОРМА ПАУЛЬ

Род. 1905 г. В 1923—1927 гг. учился в Высшей художественной школе «Паллас» в Тарту у скульптора А. Старкопфа. С 1950 г. работает реставратором в Гос. Художественном музее ЭССР. Член Союза художников ЭССР.

Август Людвиг Вейценберг (1837—1921). Портрет матери. 1879. Мрамор. 59×40×28. Гос. Худож. музей ЭССР. Инв. РКМ S 428. Рест. 1952.

Август Людвиг Вейценберг (1837—1921). Осень. Мрамор. 66×38,5×49,5. Гос. Худож. музей ЭССР. Инв. РКМ S 5. Рест. 1956.

At the present time, substantial stress is being laid on the task of preservation of objects of rarity in the Soviet Union. There are a large number of organizations, e. g., libraries, museums, archives and other research and cultural establishments -- guardians of intellectual and material creations of the human race for many centuries past -- that tackle the problems in this field.

The Soviet School of restorers comprises of numerous groups of experts of diverse specialities. They take widespread interest in fulfilling the mission of preservation of these objects in all their richness.

It was subsequent to the Second World War that extensive activities in restoration commenced in the Estonian S. S. R. Preliminary endeavours were devoted towards establishment of the best possible prerequisites for preservation of, and providing minimum required conservation to those objects that had suffered during the chaos of the war. Only a few enthusiasts were at the time available to undertake this assignment.

During the nineteen-fifties a small group of workers began conservation and restoration of paintings, sculptures and textiles. The nineteen-sixties earmarked the introduction of a new stage in restoration which has persisted till to-date: the circles of restorers broadened, larger staffs were provided to bigger libraries, museums and archives, and intensive training began to be imparted at various centres, preparing specialists-restorers in various other narrow specialties, e. g., paper, binding, engravings, metal, wood, etc., besides the existing ones of painting, sculpture and textiles. These specialists soon won acclaim in the Soviet Union.

Detailed assistance in training restorers of our republic has continuously been extended by the following organizations:

1. All-Union Central Restoration Laboratory, Moscow.
2. I. E. Grabar State Restoration Workshop, Moscow.
3. Hygiene and Restoration Department, M. E. Saltykov-Shchedrin State Public Library, Leningrad.
4. Restoration Workshops of State Hermitage, Leningrad.

The group of restorers of paper, binding and engravings at the Scientific Library of Tartu State University (TSU) is the largest in the Estonian S. S. R. Restorers of textiles, wood, and precious and other metals work at the State Ethnography Museum, Institute of History of the Academy of Sciences and State Museum of History. A restoration centre for works of creative art is in the process of formation at the State Art Museum, Tallinn, where paintings and engravings are already being restored for several years.

Since 1968 restorers have read their papers at TSU Scientific Library's conferences, All-Soviet seminars and ICOM Committee for Conservation, 4th Triennial Meeting at Venice. These papers have been published in the collections "Raamat -- aeg -- restaureerimine" (Book -- Time -- Restoration) I (1969), II (1971) and III (1976).

Restorers of the entire republic belong to the Restoration Section of the Scientific-Technical Society of Building Industry, Estonian S. S. R. This society has, during ten years of its existence, executed the functions of the hitherto missing all-Estonian Restoration Centre. From time to time, it has organized seminars and excursions, and has provided funds to its members for visits to other republics for obtaining expertise

as well as training, and in general, raising their qualifications. It conducted an all-Estonian restoration exhibition in 1971.

The section's plans for the second all-republican restoration exhibition, to be held in Tartu and Tallinn in 1976, are in the offing. While the first exhibition (1971) reviewed restoration activities of the previous two decades, this exhibition will display, barring a few exceptions, only those of the last five years.

The principle objective of the exhibition is to familiarise the layman with the processes of damage that the valuable objects of rarity undergo as a result of improper storage conditions, incorrect handling and ageing, as well as the nature and extent of efforts, patience and inventiveness required to salvage them.

R. Laanmaa

ANTS LAIVO

Born 1924. Has been working as a restorer at State Central Historical Archives of the Estonian S. S. R., Tartu since 1960. Has had training at the Central Department of Soviet Archives, Moscow. Restores paper and parchment.

Polish King Zygmunt III's document confirming Wolmar Dompian's rights to Kuigatsi patrimonial manor. 1598. Parchment, iron-gall ink, 26×42. Seals Ø 10 and 9. State Central Historical Archives of the Estonian S. S. R., no. RAKA, 2069/2/1008. Restored in 1975.

Sales document by Tallinn Bishop Jacobus Helwigius to Reinhold Wrangel concerning a burial plot. 1681. Parchment, iron-gall ink, 22×26. Seal Ø 7. The State Central Historical Archives of the Estonian S. S. R., no. RAKA, 2069/1/56. Restored in 1975.

LIIDIA NOODLA

Born 1923. Has been working at the Scientific Library of Tartu State University since 1960. Has had training at major restoration centres of the Soviet Union. Received Higher Category Certificate for restoration of archival and library materials in 1970. Restores paper and seals.

Document of prior and priory of the Vilhelmitic monastic order regarding monk Johannes's conversion from the Carmelite order. 1361. Parchment, iron-gall ink. Seals 4×3.7 and 3.3×2.7. The Scientific Library of Tartu State University, no. KHO Mscr. 385. Restored in 1974.

J. F. v. Recke, K. E. Napiersky. «Allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten-Lexikon der Provinzen Livland, Esthland und Kurland. Bd. I. A-F». 1827. Paper, iron-gall ink. The Scientific Library of Tartu State University, no. KHO 26/299—300. Restored during 1973—75.

VIRVE NAGEL

Born 1924. Has been working at the Scientific Library of Tartu State University since 1966. Has had training at M. E. Saltykov-Shchedrin State Public Library, Leningrad and V. I. Lenin Soviet State Library, Moscow. Received I Category Certificate for restoration of archival and library materials in 1970. Restores bindings, parchment.

Gift document from the Count of Württemberg and his grandson to Heggbach Convent regarding Mietingen estate. 1239. Parchment, iron-gall ink, 10.3×17. Two wax seals. The Scientific Library of Tartu State University, no. KHO Mscr. 385. Restored in 1974.

Catalogus testium veritatis. Basileae, 1556. Leather-binding, blind-tooled, 18×15×7.5. The Scientific Library of Tartu State University, no. 4 III A 4295. Restored in 1975.

VIIVE KASUMETS

Born 1931. Graduated from Valga Technical School of Accounting and Planning in 1949. Has been working at the Scientific Library of Tartu State University since 1971. Restores bindings.

Théâtre de P. Corneille. S. 1., 1765. Paper binding, 22×14×3. The Scientific Library of Tartu State University, no. 4 XIV A 17515. Restored in 1975.

Deutsches Stockholmisches Gesang-Buch. Stokholm, 1757. Leather binding, gold-tooling by hand, 18×11×4. The Scientific Library of Tartu State University, no. 4 III A 3212. Restored in 1975.

MARE LIBLIK

Born 1944. Graduated from Tartu Art School in Designing and Modelling Dresses in 1967. Has been working at the Scientific Library of Tartu State University since 1972. Restores bindings.

Repetitio sanae et orthodoxae doctrinae. De maiestate Christi. Tubingae, 1610. Convolute, 20×15.5×14.5. The Scientific Library of Tartu State University, no. III 1926:1902. Restored in 1975.

В. Я. Курбатов. «Сады и парки». Petrograd, 1916. Textile (Jacquard) binding, 30×23,5×7,5. The Scientific Library of Tartu State University, no. 4 XIV B 2008. Restored in 1975.

INDREK LAANSALU

Born 1951. Graduated from Tartu Art School in Leather-designing in 1974, and began working at Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., Tartu. Restores bindings.

J. D. Intelmann. Arithmetischer Wegweiser oder nach Ehst- und Liefländischer Handlung gründlich eingerichtetes Erstes Revalsches Rechenbuch. Halle, 1736. Leather-binding, 17.5×10.5×3. Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., no. KM AR ŌES, A 3424. Restored in 1975.

Vollständiges Revalsches Gesang-Buch. Reval, 1706. Parchment binding, blind-tooled, 17.5×7×6.5. Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., no. KM AR, 3208. Restored in 1975.

SIGRID KASEORU

Born 1946. Graduated from Tartu State University in Chemistry under a special restoration programme in 1970 and began working at Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., Tartu. Has had training at V. I. Lenin Soviet State Library, Moscow. Restores paper.

J. Linnankoski's letters to H. Leoke Publishing House. 1905. Paper, ink, 14×30. Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., no. KM KO, 244/62:39. Restored in 1975.

Lühhikesse õppetusse, mis sees monned head rohhud ning nouud teäda antakse, kaks-kümnes kahheksas tük. Põltsamaa, 1766. Print, 28.5×18.8. Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., no. KM AR, Aj. I 273. Restored in 1975.

ANNINA ARUS

Born 1926. Graduated from Tartu State University in 1951 as a geographer. Has been working at Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences

of the Estonian S. S. R., Tartu since 1958. Has had training at Laboratory for Conservation and Restoration of Documents, Soviet Academy of Sciences, Leningrad. Restores paper.

Newspaper "Linda" No. 35. Pärnu, 1895. Print 27.5×19.8. Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., no. KM AR M. J. E. 1530. Restored in 1974.

M. Kampmann. Kooli Lugeseraamat. Tallinn, 1913. Print, 21.8×14.9×2. Fr. R. Kreutzwald Museum of Literature of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., no. KM AR 1966:4924. Restored in 1974.

AILI PIKAT

Born 1951. Graduated from Tartu State University in Chemistry in 1974. Has been working at the Scientific Library of Tartu State University since 1973. Restores paper.

Palwe, Palwusse, Eenpalwe ning Kittusse Lauulo. Tartu, 1820. Print, 17.5×10.7×0.5. The Scientific Library of Tartu State University, no. 2/90802. Restored in 1975.

Map no. 2 from atlas «Panorama's Betrekklijk den Oorlog tusschen Rusland, Turkyë, Engeland, Frankryk en Sardinië 1854—1856.» Amsterdam, 1856. Colour-print. 50×68. The Scientific Library of Tartu State University, no. XIII^{aa} 1924:460. Restored in 1975.

ILMAR JÕUDVALD

Born 1951. Graduated from Tartu Art School in wood-designing in 1974, and began working at the Scientific Library of Tartu State University. Restores paper.

Auf Befehl Sr. Kayserlichen Majestät Peter Feodorowitz, Kayzers und Selbstherrschers aller Reussen. Riga, 1762. Print, 31.5×20.5. The Scientific Library of Tartu State University, KHO. Restored in 1975.

Eesti Ma Rahwa Koddo ja Kiriko Ramat. Tallinn, 1819. Print, 17×9.5×3. The Scientific Library of Tartu State University, no. KHO 1970:29. Restored in 1975.

NARESH MODY

Born 1940. Graduated from Bombay University in Economics. Has been working at the Scientific Library of Tartu State University since 1971. Restores paper.

К. Маркс. «Классовая борьба во Франции от 1848 до 1850». [Apr. 1905.] Print. 12.5×18.5×0.5. The Scientific Library of Tartu State University, no. Rf. 22461. Restored in 1973.

S. Brant. «Der Narren Spiegel. Das gros Narrenschiff». Strassburg, 1549. Print, wood-cut. 15.8×19.3×2.7. The Scientific Library of Tartu State University, no. XIV—1618. Restored in 1975.

ASTA ROHTMETS

Born 1930. Graduated from Tartu State University in Biology in 1954. Has been working at the Scientific Library of Tartu State University since 1971. Has had training at M. E. Saltykov-Shchedrin State Public Library, Leningrad. Restores paper.

Paris Olympic Games Diploma to Kalju Raag. 1924. Print, China ink, 62×47.5. Sports Museum of the Estonian S. S. R., no. FP 285:7. Restored in 1975.

Henricus Cornelius Agrippa. *De occulta philosophia*. Coloniae, 1533. Print, iron-gall ink, 30.3×20×1.8. Tartu State University, Chair of Anatomy and Histology, no. B 5/1069. Restored in 1975.

AIME ESPENBERG

Born 1930. Has been working at the Scientific Library of Tartu State University since 1966. Has had training at State Hermitage, Leningrad and I. E. Grabar State Restoration Workshop, Moscow. Received a II Category Certificate for restoration of archival and library materials in 1970. Restores engravings.

Eduard Viiralt (1898—1954). «Children». Paper, pencil. 56.5×45.8. Tartu State Art Museum, no. TKM 148D. Restored in 1973.

Unknown Artist. «Flowering Branch». China, 19th cent. Rice paper, wood-cut, water-colour, gouache colours, 38.8×28.8. The Scientific Library of Tartu State University, no. UR 3514. Restored in 1972.

IRA EINAMA

Born 1940. Graduated as an art specialist from I. J. Repin Institute of Painting, Sculpture and Architecture, Leningrad in 1971. Since then has been working at the State Art Museum of the Estonian S. S. R., Tallinn. Had training at I. E. Grabar State Restoration Workshop, Moscow and other restoration centres of the Soviet Union.

In 1974 received III Category Certificate for restoration of engravings. Restores engravings.

Jean Dambrun (1741—1808). "Breakfast" (by J.-B. P. Le Brun). Verzee, water-colour, copper-plate engraving, 32.8×24.5. State Art Museum of the Estonian S. S. R., no. RKM G-5924. Restored in 1973.

Butler Clowes (? — 1872). "A Rescue or the Tars Triumphant" (by J. Collett). 1768. Verzee, mezzotint-engraving, 45×53.5. State Art Museum of the Estonian S. S. R., no. RKM G-5998. Restored in 1973.

LEHTI KONSIN

Born 1926. Graduated from Tartu Light Industry Technical School in Designing and Modelling Dresses in 1946. Has been working at the State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., Tartu since 1947. Has had training at various major restoration centres of the Soviet Union and German Museum of History, Berlin, GDR. Received Higher Category Certificate for restoration of textiles of artistic workmanship in 1975. Restores textiles.

Gloves. Northern Russia. Broad-cloth, sheepskin, tinsel embroidery. State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., no. 32:404^{ab}. Restored in 1974.

Silk kerchief. Local workmanship, 2nd half of the 19th cent. Print, 81.5×74. State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., no. A 590:21. Restored in 1971.

ARNOLD KÄRBO

Born 1928. Graduated from Tallinn Co-operative Commerce School in 1947. Has been working at the State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., Tartu since 1964, and since 1969 has been Head of the Restoration Laboratory there. Has had training at major restoration centres of the Soviet Union. Received II Category Certificate for restoration of wood in 1967. Restores wood and furniture.

Beer-tankard. Local workmanship, 1st half of the 19th cent. Wood, inlaid, 31×21. State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., no. 7964. Restored in 1975.

Wall-shelf. Local workmanship, 2nd half of the 19th cent. Wood-carving, 69×69×23. State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., no. A 175:108. Restored in 1974.

ANDRES LÄÄNE

Born 1928. Has been working at the Institute of History of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., Tallinn since 1962. Had training at the State Hermitage, Leningrad. Received I Category Certificate for restoration of archaeological materials in 1975. Restores archaeological metals, ceramics and wood.

Spearhead. 11th cent. Damask steel, 51×6.1, staff 3.1. Institute of History of the Academy of Sciences of the Estonian S. S. R., no. 4581:1. Restored in 1973.

Sword. 10th or 11th cent. Steel, forged, with ornaments on its blade, 94×5.2. Rakvere Inter-Regional Museum of Folk-art and Folk-lore, no. RM 2917/L41. Restored in 1973.

REIN OLLI

Born 1944. Graduated from Tallinn Technical School No. 2 in Photography in 1971, and began working at State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., Tartu. Has had training at All-Union Central Restoration Laboratory, Moscow and the State Hermitage, Leningrad. Restores metal.

Ash-Tray. Copper, Ø 11.1. State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., no. D 88:22. Restored in 1975.

Candle-holder. Copper, silver. 36.1×17.8. State Ethnography Museum of the Estonian S. S. R., no. D 51:9. Restored in 1974.

MAIDO SALUM

Born 1930. Graduated from Ed. Vilde Pedagogical Institute, Tallinn in History in 1957. Has been working at State Museum of History of the Estonian S. S. R. since 1958, and is now Head of Restoration Laboratory there. Has had training at major restoration centres of the Soviet Union. Received Higher Category Certificate for restoration of decorative metal in 1973 and II Category Certificate for restoration of furniture in 1976. Restores metal and furniture.

Easy-chair. 18th cent. Mahogany, sheet-bronze, height 96. State Museum of History of the Estonian S. S. R., no. R 2433. Restored in 1974.

Shield. Persia, 18th cent. Sheet-steel, surface intricately carved, carving inlaid with gold and silver, etched, Ø 46.5. State Museum of History of the Estonian S. S. R., no. AM 14061, R 28812. Restored in 1973.

GEORGE PALM

Born 1899. Studied Carpentry at Prince Oldenburg Industrial School, St. Petersburg. Has been working at State Museum of History of the Estonian S. S. R. since 1970. Restores furniture.

Chair. 16th cent. Wood. State Museum of History of the Estonian S. S. R., no. Am-2428, K-2366. Restored in 1974.

Easy-chair. 17th cent. Wood, textile. Tallinn Town Museum, no. TLM 8402. Restored in 1974.

REIN LAUR

Born 1941. Graduated from Ed. Vilde Pedagogical Institute, Tallinn in Drawing, Drafting and Handicrafts in 1971. Works at the State Restoration Department of the Estonian S. S. R., Tallinn since 1974. Restores wood and furniture.

Stool. Tallinn, Umberg's Workshop (?), 1933—34. Wood, oil-colour, 49×50×50. State Art Museum of the Estonian S. S. R., no. RKM 307/vv. Restored in 1975.

Flower Stand. Appr. 1931. Wood, wood-carving. 78×44. State Open Air Museum of the Estonian S. S. R., no. E 110:51. Restored in 1975.

JAAN KOBIN

Born 1930. Graduated from Tartu State University in History in 1963. Worked at various museums as a restorer from 1966—1973. Since 1973 has been working with the Republican Restoration Department in Tallinn. Had training at All-Union Central Restoration Laboratory, Moscow and other restoration centres of the Soviet Union. Received III Category Certificate for restoration of wooden sculptures and carvings in 1974, and II Category Certificate for restoration of oil-paintings in 1976. Restores wood, metal and oil-paintings.

Chest of the town of Tallinn for documents of Rights. 1688. Wood, wrought-iron, oil-painting, 61×61×56.5. Tallinn Town Museum, no. 4540. Restored in 1972.

Voldemar Kangro-Pool (1889—1943). "Portrait of Mart Saar". 1918. Oil, canvas, 104×95. Museum of Theatrical Arts and Music of the Estonian S. S. R., no. M 1. Restored in 1973.

SIRLI REBASTE

Born 1949. Graduated from Tartu Art School in Artistic Designing in 1969. Has been working at Tartu State Art Museum, Tartu since 1972. Has had training at the State Hermitage. Restores oil-paintings.

Alfred Hirv (1880—1918). "Portrait of Mother". 1904. Oil, canvas, 100×70. Tartu State Art Museum, no. TKM 765 M. Restored in 1974.

Kristjan Teder (1901—1960). "Flower-vase". 1943. Oil, canvas, 38×45.5. Private collection. Restored in 1975.

EERIK PÖLD

Born 1908. Studied Philosophy at Tartu State University. Has been working at State Art Museum of the Estonian S. S. R., Tallinn since 1951. Has had training at I. E. Grabar State Restoration Workshop, Moscow. Received I Category Certificate for restoration of oil-paintings in 1967. Restores oil-paintings.

Vladimir Makovski (1846—1920). «Winter Landscape». 1891. Oil, canvas, 65×43.5. Private collection. Restored in 1972.

Aleksander Krims-Radava (1895—1947). "Head of a Young Man". Appr. 1922/23. Oil, canvas, 59.3×46. State Art Museum of the Estonian S. S. R., no. RKM M 4907. Restored in 1972.

HENNO-JÜRI TIGANE

Born 1942. Has been working at State Art Museum of the Estonian S. S. R., Tallinn since 1967. Has had training at All-Union Central Restoration Laboratory, Moscow. Restores oil-paintings.

Karl Ludwig Maybach (Maibach) (1833—1889). "Landscape with Hunters". Oil, canvas, 47.6×61. State Art Museum of the Estonian S. S. R., no. RKM M 2491. Restored during 1972—1975.

Unknown Artist. [Claus Berg (appr. 1475—1535) Workshop?]. "Apostel Johannes". From the altar of Kaarma Church, end of 15th cent. — 1st half of 16th cent. Polychromatic wood, 61.5×22×12.5. Inspection Department for Museums and Cultural Monuments, Ministry of Culture of the Estonian S. S. R., no. 755. Restored during 1974—75.

Unknown Artist. [Claus Berg (appr. 1475—1535) Workshop?]. "Apostel Jacobus (Jakob) senior?". From the altar of Kaarma Church, end of 15th cent. — 1st half of 16th cent. Polychromatic wood, 60.8×22×11. Inspection Department for Museums and Cultural Monuments, Ministry of Culture of the Estonian S. S. R., no. 755. Restored during 1973—75.

PAUL HORMA

Born 1905. Studied under the sculptor A. Starkopf at School of Advanced Art "Pallas", Tartu during 1923—1929. Has been working as a restorer since 1950. Member of the Artists' Union of the Estonian S. S. R., Tallinn. Restores ceramics and sculptures.

August Ludwig Weizenberg (1837—1921). "Portrait of Mother". 1897. Marble, 59×40×28. State Art Museum of the Estonian S. S. R., no. RKM S 428. Restored in 1952.

August Ludwig Weizenberg (1837—1921). "Autumn". Marble, 66×38.5×49.5. State Art Museum of the Estonian S. S. R., no. RKM S 5. Restored in 1956.

Lühendid:
Сокращения:
Abbreviations:

ICOM	— Rahvusvaheline Muuseumide Nõukogu
PВМА	— polübutüülmetakrülaad
ВЦНИЛКР	— Всесоюзная центральная научно-исследовательская лаборатория по консервации и реставрации музейных художественных ценностей
ГЦХНРМ	— Государственная центральная художественная научно-реставрационная мастерская им. академика И. Э. Грабаря
ЛКРД АН СССР	— Лаборатория консервации и реставрации документов АН СССР
МСДМ	— Международный совет по делам музеев
ТГУ	— Тартуский госуниверситет
ICOM	— International Council of Museums

Mõõdud on antud sentimeetrites

Размеры даны в сантиметрах

Measurements given in centimeters

Реставрированные культурные ценности. Каталог выставки. На эстонском, русском и английском языках. Тартуский государственный университет. ЭССР, г. Тарту, ул. Юликооли, 18.

Vastutav toimetaja A. Rohtmets. Korrektorid R. Somson, N. Vorobjova, N. Mody. Ladumisele antud 9. 6. 1976. Trükkimisele antud 21. 10. 1976. Kriitpaber 70×90/16. Trükipoognaid 5,75. Tingtrükipoognaid 6,73. Arvestuspoognaid 5,01. Trükiarv 2000. MB-09139. Tell. nr. 3868. Hans Heidemanni nim. Trükikoda, ENSV, Tartu, Ülikooli 17/19. I.

Hind 90 kop.

Esikaanel: Württembergi krahvi ja ta pojapoja kinkekiri Heggbach'i nunnakloostrile Mietingeni maavalduse kohta 1239. Pärgament, gallustint. Restaureerinud V. Nagel.

Mõök. X—XI sajand. Teras, sepis. Restaureerinud A. Lääne.

Tagakaanel: A. L. Weizenberg (1837—1921). Sügis. Marmor. Restaureerinud P. Horma.

